

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การเล่นวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยและสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้เล่นไว้เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยโดยเฉพาะ 2 จังหวัดในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และภูเก็ต

ตอนที่ 2 บทความหรือข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ที่บ่งชี้สภาพภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย

ภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยมีอาณาเขตที่ประกอบไปด้วยจังหวัดต่าง ๆ 7 จังหวัด คือ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช และภูเก็ต ทุกจังหวัดมีพื้นที่ติดทะเล มีประชากรในปี พ.ศ. 2527 รวมกันทั้งสิ้น 3,016,355 คน ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดชุมพร 347,499 คน ระนอง 95,109 คน สุราษฎร์ธานี 662,653 คน พังงา 191,178 คน ภูเก็ต 250,110 คน นครศรีธรรมราช 1,324,577 คน และภูเก็ต 145,229 คน ส่วนพื้นที่ทั้งหมดของภาคใต้ตอนบนประมาณ 42,005.667 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นส่วนของจังหวัดชุมพร 6,185 ตารางกิโลเมตร ระนอง 3,425.602 ตารางกิโลเมตร สุราษฎร์ธานี 12,890 ตารางกิโลเมตร พังงา 4,099.757 ตารางกิโลเมตร ภูเก็ต 4,624.308 ตารางกิโลเมตร นครศรีธรรมราช 10,211 ตารางกิโลเมตร และภูเก็ต 570 ตารางกิโลเมตร จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดคือประมาณร้อยละ 43.91 รองลงมาคือสุราษฎร์ธานีร้อยละ 21.97 ชุมพรร้อยละ 11.52

กระเป๋าร้อยละ 8.29 พังงาร้อยละ 6.34 ภูเก็ตร้อยละ 4.81 และประชากรน้อยที่สุดคือ ระนองร้อยละ 3.15 จังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต คือประมาณ 255 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาคือจังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมพร กระบี่ สุราษฎร์ธานี พังงา และระนอง คือมีประชากร 130, 57, 54, 52, 47 และ 28 คนต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ (กระทรวงมหาดไทย, สำนักผังเมือง, 2527 : 136 - 138, อ้างจากกองทะเบียน กรมการปกครอง)

ในแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2528 : 17, 18) ในช่วงแรกรัฐบาลมีนโยบายมุ่งที่จะพัฒนาพื้นที่ 2 จังหวัดในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย อันได้แก่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และภูเก็ต ให้เป็นศูนย์กลางของความเจริญแห่งใหม่ของประเทศไทย คือ เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เป็นเมืองท่า และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนาคต เพื่อเป็นการแก้ปัญหาความแออัดและชลอการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ซึ่งทั้ง 2 จังหวัดนี้มีพื้นที่รวมกัน 13,460 ตารางกิโลเมตร มีประชากรในปี พ.ศ. 2527 จำนวน 807,882 คน (กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร 2527 : 1 - 4, อ้างจากประกาศสำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง) ซึ่งแต่ละจังหวัดมีสภาพทั่วไปดังนี้

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดของภาคใต้ ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาคใต้ของประเทศไทย หรือตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลตะวันตกของอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 885 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 12,890 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อจังหวัดชุมพร และอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช และอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช และกระบี่
ทิศตะวันตก	ติดต่อจังหวัดพังงา และระนอง

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ พื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาบรรทัด มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มลาดเอียงไปตลอดแนว ส่วนทางด้านตะวันตกเป็นที่ราบสูงและภูเขาใหญ่น้อยสลับซับซ้อน เต็มไปด้วยป่าไม้อันมีค่า จึงเป็นแหล่งต้นน้ำสาธาร

ที่สำคัญของจังหวัดนี้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีที่ราบอยู่บริเวณตอนกลางและริมทะเล ตลอดชายฝั่งทะเลมีภูเขาและป่าไม้เบญจพรรณ ป่าชายเลน และทุ่งหญ้าอยู่ทั่วไป ในท้องทะเลซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเกาะลันตา อำเภอเกาะพะงัน และอำเภอดอนสัก มีเกาะใหญ่น้อยอยู่มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกาะลันตาและเกาะพะงันเป็นเกาะที่มีภูเขาอยู่ใจกลางเกาะ มีป่าไม้เบญจพรรณและที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ตลอดริมฝั่งทะเล สภาพภูมิอากาศค่อนข้างอบอุ่น มีฝนตกชุกตลอดปี ตลอดทั้งปีมี 2 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน ซึ่งยาวนานถึง 8 เดือน

จังหวัดสุราษฎร์ธานีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 118 ตำบล 807 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอและกิ่งอำเภอดังนี้ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอบ้านนาสาร อำเภอบ้านตาขุน อำเภอไชยา อำเภอดอนสัก อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอเคียนซา อำเภอศรีรัฐนิคม อำเภอเกาะพะงัน อำเภอเกาะลันตา อำเภอพนม อำเภอพระแสง อำเภอพุนพิน อำเภอท่าชนะ อำเภอท่าฉาง อำเภอเวียงสระ กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม และกิ่งอำเภอชัยบุรี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526 : 11 - 14)

ประชากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปี พ.ศ. 2527 มีทั้งหมด 662,653 คน เป็นชาย 329,962 คน หญิง 332,930 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 51 คน ต่อตารางกิโลเมตร (กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร, 2527 : 4)

จากการศึกษารายงานผลการวิจัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานรัฐมนตรี, 2526 : 16) ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในด้านเกษตรกรรม โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 1,839,349 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 23 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด โดยปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 63% ไร่ 25% ปลูกพืชไร่ 9% ปลูกพืชผัก 2% นอกนั้นเป็นพื้นที่ที่ใช้เลี้ยงสัตว์ ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ครอบคลุมเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 89 ของครอบคลุมประชากรทั้งจังหวัด และยังมีอาชีพประมง การพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรมอีกด้วย ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทบริการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมเหมืองแร่

สถานที่ที่น่าสนใจ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว คือ เกาะลันตา เกาะพังัน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ต่างก็เป็นดินแดนที่พร้อมไปด้วยความสวยงามตามธรรมชาติที่มีความงดงามของหาดทรายและอ่าวที่นักท่องเที่ยวทุกคนกล่าวถึง นอกจากนี้ยังมีสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาอีกหลายแห่ง คือ พระธาตุน้อยเป็นเจดีย์ที่สร้างในสมัยศรีวิชัยมีอายุกว่าพันปี และสวนโมกขพลาราม ซึ่งเป็นสำนักปรัชญายุคใหม่ทางศาสนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2526 : 22 - 24)

สภาพทางการศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับวิทยาลัย และอุดมศึกษา จำแนกตามสังกัด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2526 : 20 - 21)

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ 563 โรงเรียน

สังกัดกรมสามัญศึกษา 31 โรงเรียน

สังกัดเทศบาล 8 โรงเรียน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 38 โรงเรียน

สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน 12 แห่ง

สังกัดกรมอาชีวศึกษา 3 แห่ง (เปิดสอนถึงระดับ ปวส.)

สังกัดกรมฝึกหัดครู 1 แห่ง (เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี)

สังกัดกรมการแพทย์ 1 แห่ง (วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี)

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีสภาพเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่ทางด้านทะเลอันดามันด้านตะวันตกทางภาคใต้ของประเทศไทย มีหมู่เกาะเป็นบริวารถึง 39 เกาะ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 570 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 867 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับช่องแคบปากพระ จังหวัดพังงา มีสะพานลารสินเชื่อมติดต่อกัน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย และกิ่งอำเภอเกาะยาว ของจังหวัดพังงา
ทิศใต้	ติดต่อกับทะเลอันดามัน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับทะเลอันดามัน

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินเขา เทือกเขา ที่ราบสูง และมีพื้นที่ราบอยู่บริเวณเชิงเขา มีเกาะเล็กเกาะน้อยล้อมรอบ มีลมทะเลพัดผ่านตลอดเวลา ทำให้อากาศอบอุ่นชุ่มชื้นตลอดปี ในปีหนึ่ง ๆ มีเพียง 2 ฤดูกาลเท่านั้น คือ ฤดูร้อน และฤดูฝนที่ยาวนานกว่า 8 เดือน

จังหวัดภูเก็ตแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ 17 ตำบล 100 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอเมืองภูเก็ต อำเภอถลาง และอำเภอกะทู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526 : 16 - 17)

ประชากรของจังหวัดภูเก็ต ในปี พ.ศ. 2527 มีทั้งหมด 145,229 คน เป็นชาย 71,942 คน หญิง 73,287 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 255 คนต่อตารางกิโลเมตร (กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร, 2527 : 3)

จากการศึกษารายงานผลการวิจัยจังหวัดภูเก็ต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2526 : 16 - 25) นั้นปรากฏว่าประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำเหมืองแร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแร่ดีบุกซึ่งเปิดทำการทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 44 แห่ง และนอกจากนี้ยังมีแร่อื่น ๆ อีกหลายชนิด เช่น วุลแฟรม โคสโมไบท์ โมนาไซต์ และแทนทาลัม ทำลวมนะพรวัวและทำไร่ประมาณ 990 ไร่ ทำนา 11,430 ไร่ ปลูกยางและทำสวนผลไม้ 99,744 ไร่ และยังมีอาชีพทางด้านประมงอีกด้วย

สถานที่ที่น่าสนใจ จังหวัดภูเก็ตมีทิวทัศน์ที่สวยงามมาก มีหาดทรายและชายทะเลเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากมาย เช่น หาดไม้ขาว หาดไนยาง อ่าบบางเทา หาดสุรินทร์ หาดแหลมสิงห์ หาดกมลา หาดป่าตอง หาดกะตะ หาดกะรน หาดในหาน แหลมพรหมเทพ หาดราไวย์ แหลมกาน้อย แหลมกาใหญ่ หาดอ่าวฉลอง หาดแหลมพันวา อ่าวมะขาม เกาะสิเหร่ อ่าวท่าเรือ อ่าวบางโรง เกาะแก้วพิสดาร วนอุทยานแห่งชาติน้ำตกตมไนโร นอกจากนี้ยังมีอีกหลาย ๆ แห่งที่น่าเที่ยวชมซึ่งไม่น้อยกว่าที่กล่าวมาแล้ว เช่น ศูนย์ชีววิทยา สะพานหินซึ่งเป็นที่ตั้งของอนุสาวรีย์หลัก 60 ปี อนุสาวรีย์ท้าวเทพกระษัตรีท้าวศรีสุนทร เหมืองแร่ต่าง ๆ ตลอดจนร้านค้าที่ขายของที่ระลึกพวกไข่มุกและเปลือกหอยชนิดต่าง ๆ และเขารังเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ ได้จัดเป็นสวนสาธารณะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งจากที่นี่สามารถมองเห็นทิวทัศน์เมืองภูเก็ตเบื้องล่าง และทะเลกว้างไกลได้สุดสายตา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2526 : 24 - 25)

009221

สภาพทางการศึกษา 'จังหวัดภูเก็ตได้จัดการศึกษา โดยมีสถานศึกษาให้การศึกษานในแต่ละระดับดังนี้

ระดับอนุบาล 4 โรงเรียน

ระดับประถมศึกษา 75 โรงเรียน

ระดับมัธยมศึกษา 7 โรงเรียน

ระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยวิทยาลัยครู 1 แห่ง เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเทคนิค 1 แห่ง เปิดสอนถึงระดับ ปวส. วิทยาลัยอาชีวศึกษา 1 แห่ง เปิดสอนถึงระดับ ปวส. วิทยาลัยชุมชน 1 แห่ง เป็นสถานศึกษาที่ยังอยู่กับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เปิดสอนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชน 1 แห่ง เปิดสอนถึงระดับ ปวช.

จากเอกสารผลการวิเคราะห์อัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้น (กรมสามัญศึกษา 2525 : 16 - 18, 2526 : 19 - 21, 2527 : 4 - 6) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (กรมสามัญศึกษา 2525 : 80 - 82, 2526 : 4 - 5, 2527 : 3 - 6) ซึ่งเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของการเรียนต่อของนักเรียนใน 2 จังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และภูเก็ต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนชั้นเรียน ตลอดจนจนถึงการวางแผนและพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และ 6 ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน ปรากฏว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นตั้งแต่แสดงไว้ต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์อัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงในตารางที่ 1 และผลการวิเคราะห์อัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและอัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้น ป.6 ที่เรียนต่อชั้น ม.1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 - 2527

ชั้น ปีการศึกษา จังหวัด	ป.6	เรียนต่อ ม. 1			ร้อยละของอัตรา การเรียนต่อ
		รัฐ	ราษฎร์	รวม	
<u>ป.6 ปี 2524 เรียนต่อ ม.1 ปี 2525</u>					
สุราษฎร์ธานี	12,386	5,668	723	6,391	51.60
ภูเก็ต	2,840	1,400	602	2,002	70.49
<u>ป.6 ปี 2525 เรียนต่อ ม.1 ปี 2526</u>					
สุราษฎร์ธานี	13,379	6,140	808	6,948	51.93
ภูเก็ต	3,137	1,825	458	2,283	71.63
<u>ป.6 ปี 2526 เรียนต่อ ม.1 ปี 2527</u>					
สุราษฎร์ธานี	17,207	7,167	726	7,893	45.87
ภูเก็ต	2,251	1,719	533	2,252	100.07*

หมายเหตุ * หมายความว่านักเรียนมาจากต่างถิ่น

จากตารางที่ 1 แสดงว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีนักเรียนชั้น ป.6 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี (ในปีการศึกษา 2526 และ 2527) แต่การเรียนต่อ ม.1 นั้น ในแต่ละปีนักเรียนเรียนต่อประมาณ ครึ่งหนึ่งของนักเรียนชั้น ป.6 และในปีการศึกษา 2527 ร้อยละของอัตราการเรียนต่อลดลง ส่วนจังหวัดภูเก็ตนักเรียน ป.6 มีจำนวนเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2526 และลดลงในปีการศึกษา 2527 แต่ร้อยละของอัตราการเรียนต่อชั้น ม.1 นั้น เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2527 ร้อยละของอัตราการเรียนต่อเท่ากับ 100.07 แสดงว่านักเรียนต่างถิ่นได้ย้ายเข้ามาเรียนใน จังหวัดภูเก็ต

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและอัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้น ม. 3 ที่เรียนต่อชั้น ม. 4 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 - 2527

ชั้น ปีการศึกษา จังหวัด	ม. 3			เรียนต่อ ม. 4							ร้อยละของอัตราการเรียนต่อ				
	ตัว	รายตัว	รวม	สายสามัญ			สายอาชีพ			อื่น ๆ	รวมทั้งสิ้น	สามัญ	อาชีพ	อื่น ๆ	รวม
				ตัว	รายตัว	รวม	ตัว	รายตัว	รวม						
<u>ม. 3 ปี 2524 เรียน</u>															
<u>ต่อ ม. 4 ปี 2525</u>															
สายสามัญ	4316	824	5140	2528	466	2994	863	538	1421	-	4415	58.24	27.65	-	85.89
อาชีพ	1201	338	1539	771	34	805	850	152	1002	-	1807	52.30	65.11	-	117.41*
<u>ม. 3 ปี 2525 เรียน</u>															
<u>ต่อ ม. 4 ปี 2526</u>															
สายสามัญ	4903	647	5550	2549	510	3059	951	623	1574	391	5024	55.12	28.36	7.05	90.52
อาชีพ	1384	482	1866	811	52	863	415	281	696	-	1559	46.25	37.30	-	83.55
<u>ม. 3 ปี 2526 เรียน</u>															
<u>ต่อ ม. 4 ปี 2527</u>															
สายสามัญ	5180	631	5811	2592	266	2858	1031	649	1680	389	4927	49.18	28.91	6.69	84.79
อาชีพ	1392	198	1590	818	62	880	800	403	1203	-	2083	55.35	75.66	-	131.01*

หมายเหตุ * หมายถึงว่ามีนักเรียนจากต่างถิ่น

จากตารางที่ 2 แสดงว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีนักเรียนชั้น ม.3 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ในปีการศึกษา 2526 และ 2527 แต่การเรียนต่อชั้น ม.4 สายสามัญร้อยละอัตราการเรียนต่อน้อยลงทุกปี เนื่องจากนักเรียนไปเรียนชั้น ม.4 ทางสายอาชีพมากขึ้นทุกปี ส่วนจังหวัดภูเก็ตนักเรียนชั้น ม.3 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน แต่การเรียนต่อชั้น ม.4 ทั้งสายสามัญและสายอาชีพในปีการศึกษา 2526 มีอัตราการลดลง และเพิ่มมากขึ้นในปีการศึกษา 2527 โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2525 และ 2527 ร้อยละอัตราการเรียนต่อชั้น ม.4 ทั้งสายสามัญและสายอาชีพเท่ากับ 117.41 และ 131.01 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนต่างถิ่นได้หลั่งไหลเข้าไปเรียนในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น

ข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นทางเศรษฐกิจของภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย จากการได้ศึกษาถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจ ท่าเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติ (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2528 : 10 - 13) มีลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตกระจายไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและการส่งออก นอกเหนือไปจากการผลิตในสาขาเกษตรและส่งออกสินค้าประเภทอาหารและวัตถุดิบเป็นหลักอย่างที่เคยเป็นมา ซึ่งภาคใต้

ตอนบนเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อ "เป็นประตูทางเศรษฐกิจการค้าด้านฝั่งตะวันตกของประเทศไทยประเทศด้านทะเลอันดามันในเอเชียใต้และกลุ่มอาเซียน" โดยจะพัฒนาให้เกิดให้เป็นศูนย์เศรษฐกิจและคมนาคมขนส่งทั้งทางอากาศและทางเรือระหว่างประเทศด้านชายฝั่งตะวันตกให้เชื่อมโยงต่อกับชายฝั่งด้านตะวันออกของภาคใต้ตอนบน คือ บริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. การเติบโตและการรวมตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในบริเวณกรุงเทพมหานคร จะถึงจุดอิ่มตัวใน 10 ปีข้างหน้าอย่างแน่นอน ภาคใต้ตอนบนเป็นบริเวณที่เหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นเมืองฐานเศรษฐกิจใหม่

3. ภาคใต้ตอนบนมีจุดเด่นทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจถึงขนาดเคยมีนักวางแผนนานาชาติคิดจะขุดคลองคอคอดกระชั้น เพราะเป็นพื้นที่บริเวณชายฝั่งที่เปิดหลุมหาสมุทรทั้ง 2 ด้าน หากมีระบบคมนาคมขนส่งทางบกตัดผ่านแล้วสามารถถยนต์ระยะการขนส่งอัมลึงคโปรหรือช่องแคบมะละกาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และภาคใต้ตอนบนยังเป็นจุดกึ่งกลางระหว่างกรุงเทพมหานครและภาคใต้ตอนล่าง ภาคใต้ตอนบนยังเป็นพื้นที่กุญแจสำคัญที่จะเชื่อมโยงถึงให้การพัฒนาระบบเศรษฐกิจของภาคใต้ทั้งหมดหันหน้ากลับสู่ประเทศมากขึ้น แทนที่จะต้องไปพึ่งลมูกเพื่อนบ้านหายใจอยู่อย่างปัจจุบัน

4. ภาคใต้ตอนบนมีความอุดมสมบูรณ์และชุมทรัพย์เกษตรกรรมชาติมากทั้งในแง่ที่ดินที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกปาล์มน้ำขึ้นถึงเกือบ 1 ล้านไร่ บริเวณที่ราบตอนกลาง ได้แก่ บริเวณพระแสง ปลายพระยา อ่าวลึก เขาพนม คลองท่อม และกระบี่ นอกจากนี้ยังเป็นที่ดินที่เหมาะสมแก่การเกษตร มีแร่ที่สำคัญอีกมาก มีแหล่งเพาะเลี้ยงประมงชายฝั่งที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ คือ บริเวณฝั่งสุราษฎร์ธานี และภาคใต้ตอนบนมีชุมกำลั่งทางพลังงาน คือ มีแร่ลิกไนท์สำรองถึง 30 ล้านตัน และมีแหล่งพลังน้ำ ที่ใหญ่ที่สุดของภาคใต้ ตลอดทั้งเป็นจุดที่อยู่ใกล้แหล่งพัฒนาก๊าซธรรมชาติในบริเวณอ่าวไทยมากที่สุด และยังอยู่ใกล้แหล่งน้ำมันดิบจากตะวันออกกลาง

5. แหล่งท่องเที่ยว ภาคใต้ตอนบนเป็นอาณานิคมเขตอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเอเชียอาคเนย์ คือเป็นจุดกลางระหว่างกรุงเทพมหานคร สิงคโปร์ กัวลาลัมเปอร์ โดยเฉพาะที่บริเวณภูเก็ต-พังงา และเกาะลันตาได้กลายเป็น "จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวสำคัญที่สุดของเอเชีย"

6. โครงการย้ายธุรกิจของภาคใต้ตอนบนมีการติดต่อกับต่างประเทศสูงมาก โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจชั้นนำระดับนานาชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจเหมืองแร่ และธุรกิจการยาง

กลยุทธ์หลักและนโยบายหลักในการพัฒนาภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยจนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นปีเป้าหมายของแผนพัฒนา (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2527 : 9 - 12) มีดังต่อไปนี้

1. พัฒนาภูเก็ตให้เป็นเมืองหลักทำหน้าที่เป็นประตูเข้าสู่ประเทศทางทิศตะวันตกและเป็นศูนย์กลางการพัฒนาด้านฝั่งทะเลอันดามัน จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาการค้า การผลิต และการท่องเที่ยว และเพิ่มบทบาทการเกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มากขึ้น เช่น การผลิตเพื่อการส่งออกโดยใช้ประโยชน์จากท่าเรือน้ำลึกที่กำลังจะเกิดขึ้น

2. เชื่อมโยงภูเก็ตและสุราษฎร์ธานีในระยะสั้น ต้องมีระบบขนส่งเพื่อเร่งความเจริญของทั้งเมืองและอุตสาหกรรม ในระยะยาวพัฒนาสัมฤทธิ์ผลในการขนส่งสินค้าระหว่างภาคและประเทศ และลดระยะเวลาการเดินทางระหว่างสองเมืองนี้ลง

3. พัฒนาสุราษฎร์ธานีให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม ศูนย์กระจายสินค้า เมืองศูนย์กลางเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งอ่าวไทยและเชื่อมโยงกับพื้นที่อุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ในระยะสั้นควรพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ตามบริการพื้นฐานเท่าที่มี ในระยะยาวสุราษฎร์ธานีควรเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแห่งใหม่จากท่าเรือที่จะมีขึ้น

4. ใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีอยู่มากมายบริเวณพื้นที่ใต้อิทธิพลของภูเก็ตและสุราษฎร์ธานีให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อภาคใต้ตอนบน "เพื่อสนับสนุนมาตรการส่งเสริมและเชื่อมโยงเมืองหลักทั้ง 2 เข้าด้วยกัน โดยการขยายการผลิตและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพื่อใช้ประโยชน์จากที่ดินในภาคใต้ตอนบน ตลอดจนการศึกษารักษาทรัพยากรต่าง ๆ เช่น น้ำ พลังงาน และแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระบบที่สมบูรณ์ สำหรับการพัฒนากิจกรรมด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และชุมชนเมือง ทั้งในภูเก็ตและสุราษฎร์ธานีต่อไป

เป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2523 ถึง 2534
ได้กำหนดให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 และช่วงในปี พ.ศ. 2534 ถึง 2543 ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ
8.0

เป้าหมายการจ้างงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2534 กำหนดให้เพิ่มขึ้น
ร้อยละ 3.6 และในช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2543 ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9

เป้าหมายประชากร ในช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2534 กำหนดให้เพิ่มขึ้นร้อยละ
2.5 และในช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2543 ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6

ตารางที่ 3 แสดงเป้าหมายการผลิต การจ้างงานและประชากรของภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2534
และ พ.ศ. 2543

	2523	2534	2543	อัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ย (%)		
				2513-23	2523-34	2534-43
<u>ผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)</u>	27,273	58,457	117,126	7.9	7.2	8.0
เกษตรกรรม	7,934	15,257	25,880	5.1	6.1	6.0
เหมืองแร่	5,800	9,421	13,911	7.2	4.5	4.4
อุตสาหกรรม	2,213	7,647	25,511	8.1	11.9	14.3
การบริการ	11,325	26,132	51,824	11.1	7.9	7.9
<u>การจ้างงาน (พันคน)</u>	513	758	1,070	3.7	3.6	3.9
เกษตรกรรม	358	452	533	2.6	2.1	1.8
เหมืองแร่	20	21	22	2.5	0.4	0.5
อุตสาหกรรม	23	63	140	6.5	9.6	9.3
การบริการ	112	222	375	7.7	6.4	6.0
<u>ประชากร (พันคน)</u>	1,106	1,451	1,833	3.0	2.5	2.6
ประชากรเมือง	128	239	390	3.1	5.8	5.6
ประชากรชนบท	978	1,212	1,443	3.0	2.0	2.0

รายละเอียดของการพัฒนาภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยทางรัฐบาลได้วางแนว
ทางและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ที่สำคัญจากเอกสารของการสรุปครั้งสุดท้ายของการสัมมนา
ระดับชาติของนโยบาย แนวทาง และแผนงาน การพัฒนาภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย
(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองวางแผนภาค, 2528:
1 - 81) สรุปดังต่อไปนี้

1. ให้องค์กรระดับชาติ กำกับการจัดแผนปฏิบัติการในการที่จะพัฒนาภาคใต้
ตอนบนให้เป็นไปตามข้อเสนอของคณะศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน
2. จัดตั้ง "คณะกรรมการร่วมระหว่างภาคเอกชน-รัฐบาล เพื่อพัฒนาภาคใต้
ตอนบน" ในระดับ "ท้องถิ่น" เพื่อประสานงานและระดมบทบาทภาคเอกชนในท้องถิ่น
ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการในส่วนที่เอกชนจะรับผิดชอบต่อไป
3. จัดตั้ง "บริษัทพัฒนาเมือง" หรือ "กองทุนพัฒนาเทศบาล" ขึ้นที่จังหวัด
ภูเก็ตและสุราษฎร์ธานี เพื่อระดมทุนจากภาคเอกชนในท้องถิ่นและจากต่างประเทศที่จะนำมา
จัดสรรให้แก่โครงการพัฒนาภาคใต้ตอนบน โดยเฉพาะโครงการพัฒนาลำธารอุปโภคในเมืองและ
โครงการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการร่วมลงทุนกับภาครัฐบาล
ในการพัฒนาภาคใต้ตอนบนต่อไป
4. จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมแรงงานขึ้นในภาคใต้ตอนบน และจัดตั้ง "วิทยาลัยผลิต-
พัฒนาบริหาร" และ "วิทยาลัยแพทย์" ขึ้นที่จังหวัดภูเก็ต
5. กำหนดให้มีการวางผังเมือง และกำหนดเขตพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเขตที่อยู่
อาศัย เขตส่งเสริมการท่องเที่ยว เขตย่านการค้า และเขตสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การใช้ที่ดินใน
จังหวัดภูเก็ต พังงา และสุราษฎร์ธานี ได้เป็นไปอย่างมีระเบียบต่อไป
6. ปรับปรุงขยายฐานการคลังท้องถิ่น ตลอดทั้งพิจารณาการแบ่งภาษี และค่า
ภาคหลวงบางประเภทระหว่างรัฐบาลกลางและท้องถิ่นใหม่ ให้เหมาะสมกับความต้องการต่อไป
7. ระดมความร่วมมือจากมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศเพื่อให้การ
ศึกษาแก่การสำรวจก่อนการลงทุนในโครงการสำคัญและการระดมทุนรวมถึงภาคเอกชนระหว่าง
ประเทศด้วย

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะแต่ละแห่งในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ประกอบด้วย (ดูแผนภาคแสดงโครงการพัฒนา ระยะเวลาดำเนินโครงการ และผังโครงสร้างภาคใต้ ตอนบน พ.ศ. 2543 ในภาคผนวก ข.)

1. การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง

1.1 การพัฒนาเชื่อมโยงฝั่งตะวันออก - ตะวันตก คือ ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างทางถนน ขั้นตอนหลังเป็นการสร้างเส้นทางรถไฟ ทั้งสองเส้นทางจะไปในทิศทางเดียวกัน คือ สุราษฎร์ธานี - ศิริรัฐนิคม - พนม - ทับปุด - พังงา - ละพานภูเก็ตแห่งใหม่ - ท่าเรือน้ำสิกกูเก็ต

1.2 ท่าเรือนานาชาติขนอม ถูกกำหนดให้เร่งรัดการพัฒนาสร้างท่าเรือนานาชาติที่ขนอมให้เร็วที่สุด โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญในการปฏิบัติตามแผนเพื่อบริหารการท่าเรือ ดังนี้

1.2.1 กำหนดบทบาทขององค์กรบริหารท่าเรือระดับนานาชาติและระดับท้องถิ่น

1.2.2 ผลสัมผ้านการก่อสร้างและการบริหารงานท่าเรือให้อยู่ภายใต้หน่วยงานเดียวกัน

1.2.3 การขยายพื้นที่ท่าเรือให้อยู่ภายใต้การพิจารณาขององค์กรบริหารท่าเรือ นั้น ๆ

1.2.4 ส่งเสริมธุรกิจการขยายของท่าเรือ

1.3 โทรคมนาคม ช่วงปี พ.ศ. 2527 - 2531 องค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จะเพิ่มสมรรถนะของบริการในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนจาก 6,200 คู่สายในปี 2525 เป็น 44,500 คู่สายในปี 2531 คิดเป็น 7 เท่าของบริการในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังต้องปรับปรุงคุณภาพของบริการโทรศัพท์ในภาคใต้ตอนบนให้สอดคล้องกับแผนงานพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นด้วย

2. การพัฒนาเมือง

2.1 การพัฒนาเมืองสู่ราษฎร์ธานี

2.1.1 พัฒนาเมืองใหม่ที่พุมพิน ซึ่งจะเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรม

2.1.2 พัฒนาเมืองพุมพินเดิม ซึ่งเป็นชุมทางรถไฟที่สำคัญ

2.1.3 พัฒนาเมืองสู่ราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นจุดสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ

2.1.4 พัฒนาชายหาดบางแห่ง เกาะลุ่มย์ เกาะพังัน และกลุ่มเกาะเต่า ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของคนทั้งในและนอกประเทศ

2.1.5 กระตุ้นการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และชักนำอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับภายนอกภาค โดยใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบในด้านการขนส่งของสู่ราษฎร์ธานี ด้วยการปรับปรุงท่าเรือท่าทองและเพิ่มความสำคัญให้กับการเชื่อมโยงกับภูเก็ต

2.1.6 พัฒนาขยายเมืองแปดสู่ราษฎร์ธานี-พุมพิน โดยเน้นหน้าทึ่ในการกระจายสินค้าของเมืองด้วยการผลั่มผล่านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่ละเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ทางหลวง ทางเสียงเมือง ทางรถไฟ และท่าเรือต่าง ๆ

2.1.7 ในระยะยาวพัฒนาท่าเรือน้ำลึกแห่งใหม่ และอุตสาหกรรมบริเวณชายฝั่ง โดยที่บางลั่วนจะเป็นการนำเข้าวัตถุดิบ โดยให้ท่าเรือน้ำลึกเป็นที่รองรับการส่งออกสินค้าประเภทยาง ซีเมนต์ น้ำมันปาลั่ม แร่ และยังรองรับสินค้าที่ลั่งเข้าทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศด้วย

2.2 การพัฒนาเมืองภูเก็ต

2.2.1 ให้ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ตซึ่งจะเส้ร็จลั่นภายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคใต้ตอนบนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เป็นท่าเรือที่จะช่วยดึงดูดให้เกิดการเคลื่อนไหวของสินค้าต่าง ๆ ผูกพันกับประเทศทางตะวันตก และกระตุ้นให้เกิดโอกาสในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ด้วย

2.2.2 พัฒนาลั่นนามบินนานาชาติภูเก็ต ซึ่งติดต่อกับโดยตรงกับกรุงเทพมหานคร สิงคโปร์ และปีนัง ให้เป็นลั่นนามบินที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างดี และดึงดูดกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายหลากได้ เช่นเดียวกับท่าเรือน้ำลึก

2.2.3 พัฒนาลำภาพระรรมชาติที่มีคุณภาพสูงของภูเก็ต ซึ่งมีอยู่มากมายให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักลงทุน ผู้บริหาร นักวิจัย ตลอดจนวิศวกรต่าง ๆ อีกด้วย

2.2.4 เสริมสร้างความมั่นคงการเชื่อมโยงการขนส่งทางพื้นดินและทะเล ของภูเก็ตกับภายนอกให้มีคุณภาพ โดยให้เมืองภูเก็ตกลายเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญในการติดต่อกับประเทศทางฝั่งตะวันตก

2.2.5 กระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรของท้องถิ่น และชักนำให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกโดยใช้ประโยชน์จากท่าเรือน้ำลึก และสนามบินนานาชาติ

2.2.6 พัฒนาการท่องเที่ยวแบบเข้มข้นสำหรับชายหาดบางแห่งและอนุรักษ์ชายหาดบางแห่งไว้ เพื่อจะได้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเขตท่องเที่ยวผสมผสาน ภูเก็ต - พังงา - กระบี่ และรักษาคุณภาพของลำภาพระรรมชาติให้ได้มาตรฐาน และทัดเทียมกับต่างประเทศ

2.2.7 ทำให้เมืองภูเก็ตเป็นเมืองหลักศูนย์กลางสำหรับการค้าขายระหว่างประเทศ การกระจายสินค้า การท่องเที่ยว การเงิน การบริการ และการพัฒนาวิทยาการด้านต่าง ๆ ในแง่ของการกระจุกตัวกันของกิจกรรมหลายหลากภายในพื้นที่ก่าัดนั้น

2.2.8 เพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปาให้เหมาะสมเพื่อที่จะสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน และให้ประชาชนในท้องถิ่นมีน้ำดื่มน้ำใช้ที่เพียงพอ

2.3 พัฒนาพื้นที่ใต้เขตอิทธิพล (Hinterland) ของเมืองภูเก็ตและเมืองสุราษฎร์ธานี แนวทางพัฒนาแบ่งได้ 2 ประการ คือ

2.3.1 แนวทางพัฒนาโดยลุ่มรวมมี 3 ประการ ดังนี้

2.3.1.1 กระตุ้นให้ชุมชนที่สำคัญมีฐานะเป็นศูนย์กลางขนาดกลาง (Intermediate Centres) สำหรับการกระจายสินค้า การผลิต และการให้บริการ สังคม ชุมชนเหล่านี้ประกอบด้วย อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อำเภอเมืองกระบี่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ อำเภอเมืองพังงา อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา และอำเภอเวียงสระ อำเภอพนม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.3.1.2 เร่งผลผลิตทางเกษตรในพื้นที่เพาะปลูกให้มากขึ้น โดยการปลูกยางพันธุ์ใหม่ การชลประทานในการทำนา เพิ่มคุณภาพของพืชยืนต้นให้สามารถแข่งขันกับบริเวณอื่นได้ เช่น กาแฟ ขนุน เงาะ ทุเรียน มะม่วงหิมพานต์ ละตอลางล่าด ส้มสีน ตลอดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์เอนกประสงค์จากพื้นที่ เช่น พื้นที่ปลูกมะพร้าวกับการเลี้ยงผึ้ง - การเลี้ยงสัตว์ - การเพาะเห็ด ปลูกโกโก้และพริกไทย

2.3.1.3 เร่งรัดพัฒนาและปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญมาก ๆ เช่น การชลประทาน อ่างเก็บน้ำ การจัดหาไฟฟ้าได้ดิน ถนนชนบท ไฟฟ้า-ชนบท การติดต่อสื่อสาร และบริการชุมชนเช่นคลินิก และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการศึกษามุมชนต่าง ๆ ด้วย

2.3.2 แนวทางพัฒนาเฉพาะพื้นที่มี 3 ประการ ดังนี้

2.3.2.1 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ชายฝั่งของภูเก็ต - พังงา - กระบี่ ให้มั่นคงเพื่อให้เกิดความผลึมผล่านของพื้นที่มหานครภูเก็ต การท่องเที่ยว และการเดินเรือชายฝั่ง พัฒนาเรือ Ferry ระหว่างท่าเรือน้ำลึกภูเก็ตกับท่าเรือชายฝั่งอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นการเคลื่อนไหวของทรัพยากรท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อการส่งออกและนำเข้าต่าง ๆ

2.3.2.2 พัฒนาระบบให้เป็นศูนย์กลางแหล่งพลังงานทั้งสำหรับภาคใต้ตอนบนและภาคใต้ทั้งหมด ด้วยการใช้ศักยภาพที่มีอยู่จากลิกไนท์

2.3.2.3 พื้นที่ปรับปรุงและเพิ่มความสำคัญให้กับฐานเศรษฐกิจของตะกั่วป่าด้วยการเน้นการปรับปรุงที่ดินผ่านการทำเหมืองแร่ดิบอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการควบคุมอุทกภัยและการตกตะกอนของแม่น้ำ ตลอดจนยกระดับวิทยาการเกี่ยวกับงานโลหะของตะกั่วป่าให้สูงขึ้น

2.3.2.4 ต้องมีการจัดการลุ่มแม่น้ำตาปี-พุมดวง ด้วยกลยุทธ์และแนวทาง 3 ประการ ดังนี้

2.3.2.4.1 ความสำเร็จของเขื่อนเชี่ยวหลาน และการพัฒนาเขื่อนคลองยัน (เขี้ยวรุง) เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า

2.3.2.4.2 เจริญการชลประทานผืนดง และคลองยัน โดยเร่งปลูกพืช จะทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นแหล่งปลูกข้าวเลี้ยงภาคใต้ ตอนบนได้อย่างเพียงพอ

2.3.2.4.3 ควบคุมอุทกภัยและตตะกอนของ แม่น้ำในบริเวณปลายแม่น้ำโดยการปรับบริเวณหนองน้ำขนาดใหญ่ใกล้ลำน้ำตาปี ในเขตอำเภอ พุนพิน ให้เป็นพื้นที่หน่วงการไหลบ่าของแม่น้ำ (Flood retarding basin)

2.3.2.5 ส่งเสริมปลูกไม้ยืนต้นและไร่ขนาดใหญ่ (plantation) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปาล์มในบริเวณพื้นที่ราบต่ำตอนกลาง (Central Lowland) คือ บริเวณอำเภอเคียนซา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอ ปลายพระยา จังหวัดกระบี่

3. การพัฒนาอุตสาหกรรม

การพัฒนาอุตสาหกรรมของภาคใต้ตอนบนของประเทศได้กำหนดขึ้นตอนไว้

3 ขั้นตอน คือ

3.1 พัฒนาการแปรรูปทรัพยากรส่วนใหญ่ในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

3.2 พัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม-
แห่งชาติ ฉบับที่ 7

3.3 พัฒนาการอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลช่วงปี พ.ศ. 2543 และต่อจาก
นั้นไป

4. การพัฒนาการพลังงาน

4.1 ไฟฟ้า

พัฒนาภาคใต้ตอนบนเป็นศูนย์พลังงานของภาคใต้ให้การผลิตกระแสไฟฟ้า
เพิ่มเติมจนถึงปี พ.ศ. 2543 คิดเป็น 821 เมกกะวัตต์ โดยการพัฒนารองไฟฟ้าประจำปีในปี
พ.ศ. 2531 อีก 75 เมกกะวัตต์ เขื่อนเชี่ยวหลาน 240 เมกกะวัตต์ ในปี พ.ศ. 2530

และเขียนแก่งกรุง 68 เมกกะวัตต์ ในปี พ.ศ. 2534 นอกนั้น กฟน. ยังมีแผนการนำเข้
ถ่านหินมาใช้ประโยชน์ที่กระเป๋ากัดด้วย

4.2 พลังงานพื้นบ้าน มี 2 โครงการ คือ

โครงการแรก คือ แผนงานจัดการป่าไม้ โดยการเพิ่มประเภทของ
ป่าไม้ต่าง ๆ ควบคุมการลักลอบทำลายป่า

โครงการที่สอง คือ การก่อสร้าง LPG ของการปิโตรเลียมแห่ง-
ประเทศไทย ที่สุราษฎร์ธานี

4.3 น้ำฝน

ในปี พ.ศ. 2538 จะจัดตั้งโรงกลั่นน้ำฝนขึ้นที่จังหวัดกระบี่

4.4 ก๊าซธรรมชาติ

ภาคใต้ตอนบนจะได้รับกาพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางพลังงานของภาคใต้
ทั้งหมด และทำให้การกระจายระบบพลังงานออกจากส่วนกลางประสบผลสำเร็จในอนาคต

5. การพัฒนาแหล่งน้ำ

การพัฒนาแหล่งน้ำของภาคใต้ตอนบนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

5.1 การพัฒนาและจัดการลุ่มน้ำตาปี - พุมดวง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

5.1.1 บริเวณต้นน้ำ ซึ่งต้องมีการจัดการลุ่มน้ำ และดูแลต้นน้ำ
เพื่อกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตกระแสไฟฟ้า การชลประทาน การหาน้ำประปา

5.1.2 บริเวณตอนปลายแม่น้ำ ซึ่งต้องมีการควบคุมอุทกภัยและควบคุม
สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

5.2 การพัฒนาประปาภูเขา มี 2 ทางคือ

5.2.1 พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กต่าง ๆ ของภูเขา อย่างเป็นขั้นตอน

5.2.2 นำน้ำจากจังหวัดพังงามาใช้โดยการพัฒนาเขื่อน 2 แห่ง ใน
จังหวัดพังงาและต่อท่อส่งน้ำมายังจังหวัดภูเก็ต

6. การพัฒนาเกษตร มีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม 2 ประการ คือ

- 6.1 เพิ่มความหลากหลายในชนิดพืชที่เพาะปลูก เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น ซึ่งจะสามารถตอบรับกับความไม่แน่นอนของตลาด
- 6.2 เปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองไปสู่การผลิตโดยคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศวิทยา

พืชที่แนะนำให้ปลูก คือ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และข้าว

7. การพัฒนาประมง

- 7.1 รักษาและเพิ่มทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลบริเวณภาคใต้ตอนบน โดยห้ามการทำประมงแบบขนาดใหญ่ (large - scale) และกำหนดให้ทำการประมงขนาดเล็ก (Small - scale) และประมงเพาะเลี้ยงเท่านั้น
- 7.2 ส่งเสริมและส่งเสริมการประมงน้ำลึก และปรับปรุงระบบอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำในท้องถิ่น

แนวทางในการปฏิบัติ

กำหนดเขตการประมงเพาะเลี้ยงในบริเวณอ่าวบ้านดอน พังงา และกันตัง ปรับปรุงเทคโนโลยีสำหรับการประมงเพาะเลี้ยง และส่งเสริมสถานเพาะพักสัตว์น้ำเพื่อผลิตตัวอ่อน

ศึกษาและทดลองปะการังเทียมภายใต้สถานีประมงทะเลภูเก็ต

พัฒนาท่าเรือประมงและฐานอุตสาหกรรมการประมงที่ทำทง กันตัง และภูเก็ต

8. การพัฒนาการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

8.1 การท่องเที่ยว

สร้างแรงดึงดูดใจในการท่องเที่ยวเพื่อชักจูงนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด โดยดำเนินการดังนี้

- 8.1.1 พัฒนาฝั่งภูเก็ต โดยเริ่มดำเนินการในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

พัฒนาหาดป่าตอง กระรนและกะตะอย่างสมบูรณ์แบบ

จัดตั้ง "เขตปลอดภาษี" เพื่อการท่องเที่ยวขึ้น

พัฒนาอุทยานทางทะเลและฐานสนับสนุนการพัฒนาพักรีสต์วันน้ำ

บริเวณภูเก็ต

8.1.2 พัฒนาฝั่งพังงาและกระบี่โดยมีศูนย์กลางที่ภูเก็ต

พัฒนาสะพานภูเก็ตแห่งใหม่ที่จะสร้างขึ้นเพื่อเชื่อมฝั่งทะเล

ตะวันออก - ตก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

พัฒนาเส้นทางขมกิวทัศน์ตามแนวชายฝั่งทะเลในอ่าวพังงา

โดยการพัฒนาเส้นทางเรือ Ferry ระหว่างภูเก็ต - กระบี่

8.1.3 พัฒนาฝั่งสุราษฎร์ธานี

ปรับปรุงเส้นทางติดต่อจากสุราษฎร์ธานีไปเกาะลันตา โดยย้าย

ท่าเทียบเรือจากบ้านดอนไปท่าทอง

ส่งเสริมการท่องเที่ยวในแหล่งต่าง ๆ ที่มีศักยภาพและติดต่อ

กับสุราษฎร์ธานีโดยสะดวก รวมถึงการพัฒนาอุทยานทางประวัติศาสตร์และศูนย์วัฒนธรรมที่ไชยา

เขตเมืองโบราณที่เวียงสระ ปรับปรุงศูนย์นักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เชื่อม

เชียงใหม่

พัฒนาเกาะลันตาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

8.2 สิ่งแวดล้อม

8.2.1 เพิ่มเนื้อที่ป่าจากปัจจุบันร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 40 ในปี

2543 โดยปลูกยางใหม่ทดแทนในที่ดินเดิมมากกว่าที่จะขยายพื้นที่ออกไป

8.2.2 ฟื้นฟูที่ดินและสิ่งแวดล้อมบริเวณตะกั่วป่า ให้เป็นป่าไม้

ทุ่งเลี้ยงสัตว์ พื้นที่เพาะปลูก การประมงเพาะเลี้ยง อ่างเก็บน้ำ

8.2.3 ควบคุมและอนุรักษ์การใช้ประโยชน์จากป่าไม้โกงกาง

8.2.4 ควบคุมมลภาวะจากอุตสาหกรรมโดยจัดนิคมอุตสาหกรรมพิษณุ

และนิคมอุตสาหกรรมบริเวณลันตาภูเก็ต เพื่อรวมกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ ไว้ในบริเวณเดียวกัน

เรื่องราวเกี่ยวกับภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย โดยเฉพาะ 2 จังหวัดในภาคใต้ตอนบน คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และภูเก็ต ที่รัฐบาลกำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาเมือง การพัฒนาระบบการคมนาคม เป็นต้น เนื่องจากภาคใต้ตอนบนเป็นชุมทรัพย์ที่สำคัญ ที่มีค่าอย่างมหาศาลแห่งหนึ่งของประเทศ ถ้าหากการศึกษาได้เข้าไปสัมผัสพบาทร่วมกับแผนพัฒนาดังกล่าวอย่างจริงจัง คือได้วางแผนหรือจัดการการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดังกล่าวอย่างสมบูรณ์แล้ว โครงการนี้ก็จะประลัมผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย คือประชาชนก็จะมีการศึกษาดี มีคุณภาพ อยู่ดีกินดี มีงานทำ ประเทศชาติก็จะเจริญ

ตอนที่ 2 บทความหรือข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ที่บ่งชี้สถานการณ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขนาดของบริเวณโรงเรียน ขนาดของบริเวณเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับโรงเรียน ถ้าโรงเรียนมีขนาดของบริเวณโรงเรียนเล็กเกินไป การพัฒนาโรงเรียนจะไม่สะดวก และไม่สามารรถที่จะขยายได้เมื่อมีนักเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้นได้มีผู้กำหนดขนาดของบริเวณโรงเรียนไว้พอจะสรุปได้ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขนาดของบริเวณโรงเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 10 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500, 800, 1,000 และ 1,200 คน ควรจะมีบริเวณ 15, 22, 26 และ 30 ไร่ ตามลำดับ (ภิญโญ ลำธาร 2519 : 299) กรมสามัญศึกษาได้กำหนดมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ว่า โรงเรียนระดับอำเภอควรมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 35 ไร่ โรงเรียนระดับจังหวัดควรมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 10 ไร่ (วิจิตร วรุตบางกูร 2524 : 30) ประยูร อังคฺุสิงห์ (2521 : 16) ได้กล่าวว่า "โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนมัธยมศึกษา กำหนดให้พื้นที่ 25 ไร่ต่อนักเรียน 100 คน ถ้าเพิ่มนักเรียนอีก 100 คน ให้เพิ่มพื้นที่อีก 2.5 ไร่ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถึงกำหนดสูงสุดที่กำหนดให้ เช่น ถ้าต้องการให้มีนักเรียน 1,000 คน ต้องมีพื้นที่ 47.5 ไร่ เป็นต้น สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดมาตรฐานขนาดของบริเวณโรงเรียนแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ เช่น รัฐนิวเจอร์ซีย์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาว่าควรมีเนื้อที่ 30 เอเคอร์ (75.9 ไร่) และเพิ่มอีก 1 เอเคอร์ (2.53 ไร่) สำหรับทุก ๆ จำนวนนักเรียน 100 คน ที่เพิ่มขึ้นจาก 100 คน ส่วนมลรัฐโคโลราโด

และเท็กซัส กำหนดเนื้อที่ขั้นต่ำเป็น 15 เอเคอร์ (37.95 ไร่) และเพิ่มอีก 1 เอเคอร์ (2.53 ไร่) ทุก ๆ จำนวนนักเรียน 100 คน ที่เพิ่มขึ้นจาก 100 คน, (Scriven 1973 : 27) ส่วน Reeder (1955 : 249) ได้ให้หลักเกณฑ์ไว้ว่าขนาดรูปร่างและภูมิประเทศ ควรได้มาตรฐาน คือมีเนื้อที่มากสำหรับสร้างอาคาร สนามกีฬา ลานทดลอง และจำนวนนักเรียนที่เพิ่มต่อไป โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องมีเนื้อที่ 25 ไร่ขึ้นไป และควรเพิ่ม 2.5 ไร่ ต่อนักเรียนทุก ๆ 100 คน พื้นที่ควรมีสัณฐานกว้างต่อยาวในอัตราส่วน 2 ต่อ 3 หรือ 3 ต่อ 4 หรือ 4 ต่อ 5 สภาพที่ใช้การได้ทันทีไม่ต้องปรับปรุงมากนัก

2. ห้องเรียนทั่วไป ควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี เป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนพร้อม ควรปราศจากเสียง ฝุ่น กลิ่น ครัน และสิ่งอื่น ๆ ที่ทำความรบกวนการเรียนการสอน และมีแสงสว่างพอเหมาะ (ลูมิตร คุณานุกร และคณะ 2519 : 89) สัมบูรณ์ พรรณภาพ และคณะ (2505 : 191) ได้กล่าวว่า ห้องเรียน ควรเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาด 6 x 8 เมตร หรือ 7 x 9 เมตร จุนักเรียนได้ 30 - 40 คน มีช่องลมและหน้าต่างเพื่อการถ่ายเทอากาศเพียงพอ มีแสงสว่างพอดี อุณหภูมิของห้อง พอเหมาะประมาณ 27 - 30 องศาเซลเซียส "ไม่ควรปลูกต้นไม้ใหญ่ในระยะ 8 เมตร เพื่อให้บังแสงสว่าง ส่วนทางด้านต่างประเทศ William (1964 : 290) ได้กล่าวว่า "ควรมีโอกาสใช้ได้ตั้งแต่ร้อยละ 70 ถึง 80 โดยผู้บริหารต้องจัดตารางการใช้ห้องเรียนตามจำนวนวิชาที่เปิดสอนตามการใช้สถานที่ทางการสอน ตามขนาดของชั้น ตามจำนวนคาบเวลา และตามบริการพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้น"

3. ห้องสมุด เป็นหัวใจ หรือแหล่งที่มาของความรู้ เพราะห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ครูหรือนักเรียนค้นคว้าหาความรู้ นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในห้อง ดังนั้นโรงเรียนควรมีห้องสมุด ปริญญา อังคฺสิงห์ (2521 : 13) ได้กล่าวว่า "ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของอาคารเรียนต่าง ๆ และมีการออกแบบที่ผิดแปลกไปจากอาคารอื่น ๆ ก็คือห้องสมุดตามหลักเกณฑ์ทั่วไปแล้วจะต้องมีเนื้อที่ ให้คนเข้าไปใช้ได้แต่ละครั้งประมาณร้อยละ 15 ของจำนวนผู้คนที่ทั้งหมดในสถานศึกษา" "ห้องสมุดจึงควรมีขนาดตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อนักเรียนสามารถเข้ามาใช้บริการได้อย่างไม่แออัด" ภิญญู สารธ (2519 : 29) กล่าวว่า ห้องสมุดควรมีขนาดกว้าง 8 - 10 เมตร ยาวประมาณ 16 - 17 เมตร เพื่อบรรจุนักเรียนคราวละ 75 - 80 คน หรือ

พื้นที่ประมาณ 2.1 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน และ Reeder (1955 : 654) กล่าวว่า ห้องสมุดไม่เพียงแต่มีขนาดพอกับจำนวนนักเรียนในปัจจุบันเท่านั้น แต่ควรเตรียมไว้สำหรับนักเรียนที่จะเพิ่มขึ้นด้วย สำหรับโรงเรียนขนาด 8 - 10 ห้อง ห้องสมุดขนาดเล็กที่ดูดีไม่ควรมีขนาดเล็กกว่าห้องเรียน ห้องสมุดควรอยู่ในที่ไม่พลุกพล่าน มีการระบายอากาศได้ดี แสงสว่างเพียงพอ มีชั้นวางหนังสือสูงไม่เกิน 6 หรือ 7 ฟุต สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นควรมีห้องของบรรณารักษ์และห้องเก็บวัสดุอยู่ติดกับห้องสมุดด้วย

4. พื้นที่ด้านบริการ รุรการ วิชาการและห้องพักครู

ภิญโญ สาร (2519 : 379) ได้กล่าวว่า ห้องบริหารหรือห้องธุรการ เป็นศูนย์ประสานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาควรเอาใจใส่และดูแลให้เป็นศูนย์ที่มีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากต้องประสานงานภายในโรงเรียนแล้ว บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียนจะต้องเข้ามาที่สำนักงานนี้ก่อน ควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม มีหน้าต่างมากพอสมควร เพื่อดูใหญ่สามารถมองออกไปเห็นได้เกือบทั่วโรงเรียน และควรมีห้องน้ำห้องล้าง อ่างล้างมือ ในสำนักงานธุรการด้วย วิจิตร วรตบางกูร (2524 : 244 - 246) ได้กล่าวว่า ลักษณะและจำนวนห้องบริการและธุรการของโรงเรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ขนาดของโรงเรียน จำนวนนักเรียน บริการพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน การเข้าใช้อาคารของชุมชน บริเวณที่เหมาะสมของห้องบริการและธุรการควรอยู่ใกล้กับทางเข้าของโรงเรียน และควรประกอบไปด้วยหน่วยประชาสัมพันธ์ บริเวณนั่งพักรอ มีหน่วยสื่อสาร และกระจายเสียง ตลอดจนทั้งระบบควบคุมเสียง สัญญาณต่าง ๆ เช่น นาฬิกา ออดิโอสัญญาณ เป็นต้น ซึ่ง Young (1953 : 73) ได้เสนอเกณฑ์ห้องธุรการหรือห้องครูใหญ่ไว้ว่า ควรเป็นห้องเฉพาะ มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 30 ตารางเมตร

ส่วนห้องพักครู วิจิตร วรตบางกูร (2524 : 242 - 243) ได้กล่าวว่า ห้องพักครู หมายถึง บริเวณนอกห้องเรียนที่ครูใช้พักผ่อน เตรียมการสอน พบปะสังสรรค์ซึ่งกันและกัน จึงควรมีบริเวณของห้องพักครูให้สอดคล้องกับระบบการเคลื่อนไหวของโรงเรียน ซึ่งภิญโญ สาร (2519 : 380) เสนอไว้ว่า ห้องพักครูอาจจัดไว้ติดกับสำนักงานครูใหญ่ หรือสำนักงานธุรการก็ได้ แต่ไม่ควรอยู่ร่วมกับห้องครูใหญ่ หรือสำนักงานธุรการ เพราะครูจะอึดอัดและภายในห้องพักครู ควรมีโต๊ะทำงานและตู้หนังสือส่วนตัว ถ้าเป็นไปได้ควรมีพัดลมอย่างเพียงพอ เพราะประเทศไทยอากาศร้อน

5. ห้องพยาบาล

การที่นักเรียนมีสุขภาพดี จะเป็นส่วนหนึ่งช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีบริการสุขภาพ วิชาตร วรุตบางกูร และ สุกฤษฏา ธีระกุล (2523 : 55 - 56) ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดบริการสุขภาพควรบริการเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพ การรักษาและการบริการเกี่ยวกับยารักษาโรคที่จำเป็น สิ่งที่โรงเรียนควรดำเนินการ คือ จัดให้มีห้องพยาบาล มีครุภัณฑ์ที่พยาบาลไว้คอยบริการสดทำประวัตติหรือทะเบียนสุขภาพประจำตัวนักเรียนทุกคน ตรวจร่างกายนักเรียนทุกคนตั้งแต่การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และตรวจวัดสายตา หู ฟัน จมูก ตลอดจนทำทรงตัวในลักษณะต่าง ๆ ซึ่ง ภิญโญ ล่าธ (2519 : 297) ได้เสนอไว้ว่า ห้องพยาบาลควรอยู่ติดกับห้องธุรการเพื่อสะดวกในการดูแลผู้ป่วยเวลาครูพยาบาลไม่อยู่ ภายในห้องพยาบาลควรมีห้องน้ำพร้อมด้วยลิ้นชักและอ่างล้างมือ มีตู้ยาซึ่งติดกุญแจไว้เสมอ เพราะการจ่ายยาควรอยู่ในการดูแลของพยาบาล วิชาตร วรุตบางกูร (2524 : 147) ได้กล่าวเกี่ยวห้องพยาบาลไว้ว่า ห้องพยาบาลสำหรับโรงเรียนควรมีขนาดใหญ่พอที่จะวางเตียงสำหรับเด็กป่วย มีบริเวณสำหรับปฐมพยาบาล และมีที่ทำงานของพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ในห้องพยาบาล รัชญา เค็รชฐชัย (2513 : 13) ใช้เกณฑ์ของอำพัน พงศ์ไพฑูรย์ ที่ว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 100 คน ห้องพยาบาลมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 16 ตารางเมตร หรือคิดเฉลี่ยพื้นที่ต้องไม่น้อยกว่า 0.16 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน Young (1953 : 75) ได้เสนอเกณฑ์มาตรฐานของห้องพยาบาลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 22.5 ตารางเมตร และขนาดใหญ่ 100 ตารางเมตร Testa and Habibzadeh (1975 : 121) ได้เสนอค่าต่ำสุดของห้องพยาบาล โดยให้จำนวนห้องเป็นตัวกำหนดพื้นที่ ถ้ามีห้องเรียน 1 - 10 ห้อง ควรมีพื้นที่ห้องพยาบาลหนึ่งห้องขนาด 9 ตารางเมตร ถ้ามี 15 ห้องเรียน ควรมีพื้นที่ห้องพยาบาล 12 ตารางเมตร และถ้ามีห้องเรียน 20 ห้อง ห้องพยาบาลควรมีพื้นที่ 15 ตารางเมตร

6. พื้นที่โรงอาหาร

โรงอาหารจัดเป็นอาคารประกอบที่สำคัญมากของโรงเรียน เพราะเป็นสถานที่สำหรับนักเรียนรับประทานอาหารเช้าอย่างเป็นสัดส่วน ถูกสุขลักษณะและสะดวกต่อการควบคุมในเรื่องความสะอาด และการดูแลสุขภาพ (สุชาติ โส่มประยูร 2519 : 43) Cardrill (ปริญา อังคฺสิงห์ 2521 : 22) เสนอว่าขนาดของโรงอาหารแบบช่วยตนเอง

ควรมีพื้นที่ 1 - 2 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน Young (1953 : 75) และ Vickery (1971 : 8) เสนอเกณฑ์ตรงกัน คือ บริเวณรับประทานอาหาร 10 ตารางฟุต (0.9 ตารางเมตร) ต่อนักเรียน 1 คน ส่วนกรมสามัญศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ดังนี้คือ พื้นที่โรงอาหาร 392 ตารางเมตร ต่อจำนวนนักเรียน 1200 - 1350 คน และ 756 ตารางเมตร ต่อจำนวนนักเรียน 1440 คนขึ้นไป (สมบูรณ์ทองพลา 2525 : 61)

7. โรงฝึกงาน

วิจิตร วรบางกูร (2524 : 118 - 122) ได้กล่าวว่า โรงฝึกงานมี 2 ลักษณะด้วยกันคือ โรงฝึกงานวิชาคหกรรมศิลป์ กับโรงฝึกงานวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ซึ่งโรงฝึกงานวิชาคหกรรมศิลป์นั้นควรจัดไว้ชั้นล่างของอาคาร เพื่อสะดวกในการลำเลียงขนส่งเคลื่อนย้ายและสัญจรของครูและนักเรียน พื้นที่และขนาดของห้องขึ้นอยู่กับขนาดและจำนวนของเครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ ควรมีบริเวณเรียนและอภิปรายร่วมกัน และควรมีบริเวณพิเศษสำหรับฝึกทักษะในการสังเกตพัฒนาการของเด็ก เช่น การจัดบ้าน อาหารและโภชนาการ การตัดเย็บเสื้อผ้าและอนามัยในครอบครัว ฯลฯ ทั้งนี้แล้วแต่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สำหรับโรงฝึกงานวิชาอุตสาหกรรมศิลป์นั้นควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเช่นกัน ควรมีบริเวณรับส่งของหรือลำเลียงของได้สะดวก และสามารถใช้เป็นบริเวณเก็บของภายนอกอาคารได้ ตลอดจนควรพิจารณาถึงความปลอดภัยของนักเรียนและครู ระบบไฟฟ้า กลไก ท่อระบายน้ำ และโครงสร้างของอาคารจะต้องมีความสัมพันธ์กับเครื่องมือต่าง ๆ อย่างดี ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงโรงฝึกงานและพร้อมกันได้กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมของโรงฝึกงานแต่ละวิชาไว้ดังนี้ Mays and Casberg (1954 : 10 - 12) ได้สรุปว่า สิ่งที่ต้องพิจารณาในการกำหนดขนาดห้องเรียนมี 2 อย่างคือ จำนวนนักเรียนกับประเภทของงาน งานไม้ต้องมีพื้นที่ 42 - 81 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน งานโลหะจะต้องมีพื้นที่ 63 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน ความกว้าง ความยาวของห้องขึ้นอยู่กับชนิดของงานเช่นกัน คือ งานไม้ กว้าง 30 ฟุต ยาว 58 ฟุต งานโลหะ เครื่องจักรกล กว้าง 30 ฟุต ยาว 64 ฟุต งานไฟฟ้า กว้าง 38 ฟุต ยาว 42 ฟุต งานเขียนแบบ กว้าง 29 ฟุต ยาว 36 ฟุต งานพิมพ์ กว้าง 23 ฟุต ยาว 42 ฟุต เป็นต้น Young (1953 : 75) ได้กำหนดพื้นที่ตามชนิดของวิชาไว้ คือ คหกรรมอาหาร

50 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน คหกรรมผ้า 25 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน โรงฝึกงาน
 อุตสาหกรรมทั่วไป 75 ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน Cardill (ปริญญา อังกฤษ
 2521 : 22) ได้เสนอพื้นที่โรงฝึกงานต่อนักเรียน 1 คน คือ คหกรรมทั่วไป 4 ตาราง-
 เมตร คหกรรมเฉพาะวิชา 2.5 ตารางเมตร โรงฝึกงานทั่วไป 4.5 - 6 ตารางเมตร
 ช่างไม้ 7 - 8 ตารางเมตร ช่างก่อสร้าง 12 - 14 ตารางเมตร ช่างหัตถกรรม
 4.5 - 5 ตารางเมตร เขียนแบบ 3.5 ตารางเมตร ช่างยนต์ 7 - 8 ตารางเมตร
 ช่างไฟฟ้า 4 - 5 ตารางเมตร ช่างอิเล็กทรอนิกส์ 5 - 6 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน
 เป็นต้น

8. จำนวนห้องส้วม โรงเรียนควรมีจำนวนห้องส้วมให้เพียงพอกับจำนวน
 นักเรียน ตำรา มัชฌมหนัต (2509 : 53) เสนอว่า จำนวนส้วมของนักเรียน 1 ที่ต่อนักเรียน
 20 คน ส้วมครุกับนักเรียนควรแยกจากกัน และส้วมครุควรอยู่ติดกับห้องพักครุภายในอาคาร
 เรียน ล้วน Neufert (1970 : 162) เสนอเกณฑ์ไว้ว่า ส้วม 1 ที่ต่อนักเรียนชาย
 40 คน ที่ปัสสาวะ 1 ที่ต่อนักเรียนชาย 20 คน ส้วม 1 ที่ต่อนักเรียนหญิง 25 คน ส้วม
 1 ที่ต่อครูชาย 5 คน และส้วม 1 ที่ต่อครูหญิง 2 คน ล้วนกรมสามัญศึกษา (2518 : 17)
 ได้กำหนดเกณฑ์จำนวนส้วมดังนี้คือ ส้วม 24 ที่ ต่อจำนวนนักเรียน 1200 - 1350 คน ส้วม
 28 ที่ ต่อจำนวนนักเรียน 1440 - 1620 คน และส้วม 34 ที่ ต่อจำนวนนักเรียน 1680 -
 1890 คน

9. แหล่งน้ำดื่มสะอาด

น้ำดื่มเป็นสิ่งจำเป็นมากที่โรงเรียนควรจัดตั้งไว้ให้นักเรียนได้ดื่มควรเป็นน้ำที่
 สะอาด เช่น น้ำประปา น้ำฝน น้ำบาดาล โดยจัดใส่งถังอิสระหรือชนิดที่มีท่อประปา ซึ่ง
 ควรมีระบบเก็บน้ำฝนและน้ำธรรมชาติ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย
 ศูนย์วิจัย และพัฒนาการก่อสร้าง 2517 : 3 - 5) วิทยุ ล่าธร (2519 : 73) ได้
 กล่าวว่า "ที่ดื่มน้ำควรมีทั่วบริเวณโรงเรียน โดยติดตั้งริมสนามหรือริมอาคารแต่ต้องสะอาด
 และปลอดภัยตลอดเวลา" Young (1953 : 76) เสนอแนะให้มีน้ำพุสำหรับดื่มบนอาคาร
 เรียนชั้นละ 1 ที่ หรือ 1 ที่ต่อนักเรียน 75 คน)

10. ห้องปฏิบัติการสำหรับวิชาวิทยาศาสตร์

ขนาดมาตรฐานของห้องปฏิบัติการวิชาวิทยาศาสตร์นั้นแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม ซึ่งได้มีผู้เสนอเกณฑ์ไว้ดังนี้ Murray (1965 : 21) ได้เสนอว่าห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ระดับต้นควรมีพื้นที่ 960 ตารางฟุต สำหรับนักเรียน 30 ถึง 35 คน ส่วนห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ระดับสูง ควรมีพื้นที่ 600 ตารางฟุตสำหรับนักเรียน 16 คน วิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 27) เสนอว่าห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์นั้นบางครั้งควรผนวกเข้ากับห้องเรียนปกติ บางครั้งจัดเป็นห้องขนาดใหญ่ที่ใช้ประโยชน์ได้หลาย ๆ ด้าน บางครั้งควรจัดเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น ห้องปฏิบัติการวิชาเคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ เป็นต้น Young (1953 : 74) ได้กำหนดพื้นที่ต่อนักเรียน 1 คนของห้องวิทยาศาสตร์ทั่วไปเท่ากับ 25 ตารางฟุต ชีววิทยา 25 ตารางฟุต ฟิสิกส์ 35 ตารางฟุต และเคมี 35 ตารางฟุต กลุ่มสถาปนิกทางกราฟฟิคมาตรฐาน (Sleeper 1964 : 57) ได้เสนอพื้นที่ต่อคนของห้องต่าง ๆ ไว้ดังนี้ ห้องวิทยาศาสตร์ทั่วไป 2.78 ตารางเมตร ห้องปฏิบัติการ-ชีววิทยา เคมี และฟิสิกส์ 3.25 - 3.70 ตารางเมตร ต่อนักเรียน 1 คน ห้องเตรียมการทดลอง 41.70 ตารางเมตร ห้องค้นคว้าทดลองพิเศษ 40 ตารางเมตร

11. ห้องพลศึกษา

เกี่ยวกับทางด้านห้องพลศึกษาหรือโรงฝึกพลศึกษา วิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 112 - 117) ได้กล่าวว่าโรงฝึกพลศึกษานั้นจะกำหนดขนาดและรูปแบบให้แน่นอนนั้นได้ยากเพราะมีตัวแปรหลายอย่างเป็นตัวกำหนด เช่น หลักสูตร ขนาดของโรงเรียน อายุของนักเรียน ภูมิอากาศ งบประมาณ เป็นต้น แต่โรงฝึกพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้นต้องใหญ่กว่าของโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีห้องอาบน้ำและห้องแต่งตัวมากกว่า พื้นที่ของห้องเก็บของและห้องทำงานต้องใหญ่กว่าและโรงฝึกพลศึกษาต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ควรมีความปลอดภัย พื้นไม้สีน้ำตาล ผนังไม่รุขระเป็นเหลี่ยมเป็นคม ค่าบำรุงรักษาต่ำ ดูแลรักษาได้ง่าย ควรมีการป้องกันเสียงสะท้อนและความสั่นสะเทือน มีการระบายอากาศ มีแสงสว่างเพียงพอ มีทางเข้าออกสะดวก มีห้องพยาบาลและเครื่องมือปฐมพยาบาล มีห้องเก็บของ ห้องแต่งตัว ห้องอาบน้ำ ควรติดตั้งน้ำดื่ม ควรอยู่ห่างจากห้องเรียนเพื่อไม่ให้เสียงรบกวนการเรียน Young (1953 : 74) กล่าวว่าโรงฝึกพลศึกษาขนาดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนและหลักสูตรทางด้านพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาควรมีขนาด 76 x 96 ฟุต และเพดานสูง 22 ฟุต โดย

แบ่งออกเป็น 2 สัปดาห์ เพื่อใช้สอนนักเรียน 2 ห้องในเวลาเดียวกัน ควรมีที่นั่งดูกีฬาชนิด
 ฟุตบอล โต๊ะเทเบิลเทนนิสของตองปลอดภัย มีห้องพยาบาล และห้องทำงานของครูด้วย

12. พื้นที่ห้องแนะแนว ห้องแนะแนว ควรมีขนาดพอเหมาะ เพื่อสะดวก
 ในการจัดบริการแนะแนว ให้แก่นักเรียน ซึ่ง Sparby, Gunninham and Deane
 (1977 : 57) ได้เขียนรายงานสรุปเกี่ยวกับโครงการมัธยมแบบประหลัดของไทย ในปี พ.ศ.
 2516 ว่า ห้องแนะแนวควรมีขนาดมาตรฐาน 1 ห้องเรียน ประกอบด้วยห้องนั่งรอเพื่อรับคำ
 ปรึกษา ห้องรับปรึกษากลุ่มย่อย และห้องรับคำปรึกษารายบุคคล

13. การบริการแนะแนว

การบริการแนะแนวถือว่าเป็นหัวใจอย่างหนึ่งของโรงเรียน จัดขึ้นเพื่อให้
 นักเรียนได้รู้จักตนเองและขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้หลุดพ้นไปจากตัวนักเรียน (วันชัย ตั้งตรงจิตร
 2516 : 14 - 18) บริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมเป็นหน้าที่ของครูแนะแนว แบ่งได้เป็น
 5 งาน (จำเริญ ช่างโยติ 2523 : 31 - 34) ได้แก่ งานที่ 1 คือ งานศึกษาสำรวจ
 รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล (Inventory Service) ได้แก่สร้างแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว
 นักเรียน ศึกษาข้อมูลจากทางบ้านติดต่อกับผู้ปกครองและครูเฉพาะนักเรียนที่เป็นปัญหา เก็บ
 รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือต่าง ๆ มาบรรจุไว้ในระเบียบเล่ม พยายามทำข้อมูลใน
 ระเบียบให้เป็นปัจจุบัน และใช้ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนให้มากที่สุด การจัดโครงการและ
 ดำเนินการทดสอบมาตรฐานเกี่ยวกับ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ งานที่ 2 คือ
 งานจัดบริการสนเทศ (Information Service) ได้แก่ ติดต่อขอเอกสารด้านการศึกษาและ
 อาชีพ เชิญวิทยากร สัปดาห์พจนานต์ ลัไลด์ เทป มาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการศึกษา
 ต่อและอาชีพ จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ ด้านการศึกษาและอาชีพ ส่วนตัวและ
 สังคมให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา ทำแผนภูมิ สถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวที่ได้จัดทำ
 แสดงในศูนย์สนเทศและที่ต่าง ๆ ให้นักเรียนมาใช้ งานที่ 3 คือ งานบริการให้คำปรึกษา
 (Counseling Service) ได้แก่ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มแก่นักเรียนในปัญหา
 ต่าง ๆ ติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยสุขภาพจิต หน่วยงานจิตแพทย์ ในกรณี
 การส่งนักเรียนที่มีปัญหารุนแรงไปหาผู้เชี่ยวชาญ และให้คำปรึกษากับครูผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหา
 ของเด็ก งานที่ 4 คือ งานจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) ได้แก่

จัดโปรแกรมการเรียนการสอน เสือกรีซ่าชีพ การลงทะเบียน ตลอดจนการเปลี่ยนวิชาเรียน
 สักหางานให้นักเรียนที่ขาดแคลนด้วยการติดต่อหน่วยงาน และแจ้งให้นักเรียนทราบ เลื่อน
 แนะนำและประสานงานกับฝ่ายวิชาการ การล่อนซ่อมเสริมนักเรียนที่ล่อนตก ที่เรียนอ่อน เพื่อ
 ช่วยการปรับตัวของนักเรียน สักหาทุนช่วยเหลือการศึกษา ทุนช่วยเหลืออาหารกลางวัน จาก
 ทั้งแหล่งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน สักศูนย์บริการแลกเปลี่ยนหนังสือ เครื่อง
 ประกอบการเรียน งานที่ 5 คือ งานติดตามผล ประเมินผลและการวิจัย (Follow up &
 Evaluation & Research Service) ได้แก่ ติดตามประเมินผลนักเรียนที่กำลังเรียนใน
 ปัจจุบัน ที่สำเร็จการศึกษา และออกกลางคันในเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพ
 ตลอดจนการพัฒนาบุคลิกภาพ ติดตามประเมินผลการพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน วิจัย
 วรุตบางกูร (2524 : 147) ได้เสนอว่า สถานที่บริการแนะแนวควรอยู่แยกออกไปต่างหาก
 ประกอบด้วย 2 บริเวณ คือ บริเวณรับรอง ซึ่งเป็นที่นั่งรอ อ่านหนังสือหรือติดป้ายประกอบ
 ต่าง ๆ และอีกบริเวณหนึ่ง คือ ที่ทำงานของเจ้าหน้าที่แนะแนวและให้คำปรึกษา

14. ห้องโสตทัศนูปกรณ์ เป็นห้องศูนย์วัสดุเพื่อการเรียนการสอน คือ เป็นห้อง
 สักเก็บ บริการและใช้ประโยชน์ของอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่ใช้ในหลักสูตร ยังรวมไปถึงเครื่อง
 ฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เทปต่าง ๆ ฟิล์มสไลด์ สไลด์ ไมโครฟิล์ม ฯลฯ ห้องนี้
 ควรมีบรรยากาศที่ดี การสัญจรภายในคล่องตัว (วิจัย วรุตบางกูร 2524 : 124)

15. จำนวนสื่อการเรียนการสอนทางด้านโสตทัศนูปกรณ์

สื่อการเรียนการสอนทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง
 ที่ช่วยให้การเรียนการสอนได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้ (บัวแก้ว
 รัตนภุมท 2526 : 67 - 70)

รายการ	ขนาดของโรงเรียน (ห้อง)		
	30 - 39	40 - 59	60 ขึ้นไป
เครื่องฉายโอเวอร์เฮด	2	3	4
เครื่องฉายสไลด์	2	2	2
เครื่องฉายฟิล์มสไลด์	1	1	1
เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 มิลลิเมตร	1	1	1

16. รายได้ของโรงเรียน ในการดำเนินงานของโรงเรียนนั้น การอาศัยเงินงบประมาณของทางราชการ และเงินบำรุงการศึกษา คงไม่เพียงพอ โรงเรียนควรมีรายได้ทางอื่น โดยโรงเรียนควรได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริมจากชุมชนด้วย การที่โรงเรียนจะได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริมจากชุมชนนั้น โรงเรียนควรจัดบริการในด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน และยอมรับว่าชุมชนมีส่วนเป็นเจ้าของโรงเรียน (ภิญโญ สาร อ่างถึงใน Fisk 2519 : 65) เมื่อชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียนก็จะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีจำนวนเงินมากเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการดำเนินงาน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างดียิ่งขึ้น

17. การวัดและการประเมินผลการศึกษา

ยัง พทยาณิม (2523 : 5 - 7) ได้สรุป วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อวัดพื้นฐานความรู้ของนักเรียนก่อนทำการสอน วิจัยวิจัยว่าบทเรียนตอนใดยากและเป็นปัญหาแก่นักเรียน วัดความสำเร็จในการสอนของครู ทราบพัฒนาการของนักเรียน และเป็นการประเมินผลการบริหารของโรงเรียน สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีประโยชน์ 5 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ช่วยให้นักเรียนทราบว่าตนเองเก่งอ่อนในวิชาใด ด้านบริหาร ช่วยให้ผู้บริหารทราบว่า ควรแก้ไขปรับปรุงกลไกการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างไรหรือไม่ ด้านครูสอน ช่วยให้ครูทราบว่า ผลการสอนในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ด้านแนะแนว ช่วยให้ครูแนะแนวได้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน และด้านการวิจัย ช่วยให้มีวิจัยข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับการสอนของครู การปรับปรุงหลักสูตร ประมวลผลการสอน และโครงการสอนเพื่อให้เหมาะสมลุ่มกับนักเรียนและการวิจัยอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์แก่การศึกษา

18. การวัดกิจกรรม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 กำหนดให้โรงเรียนวัดกิจกรรมทุกระดับชั้น เพื่อส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวาง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ เสริมสร้างอุปนิสัยอันดีงาม และสนองความสนใจของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 12) ซึ่งนักเรียนจะต้องเข้าร่วมในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความสามารถ ความถนัด ไม่น้อยกว่า 1 อย่าง การเข้า

ร่วมกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละภาคเรียน จะเป็นกิจกรรมอย่างเดียวกันหรือไม่ก็ได้ กิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ หรืออนุภาชาต หรือเนตรนารี หรือกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมคำล่ณา กิจกรรมล่่งเล่ริมวัฒนธรรมไทย กิจกรรมล่่งเล่ริมการเกษตรและล่หกรณั กิจกรรมการใช้ห้องล่มุด กิจกรรมล่่งเล่ริมการใช้ล่ินค้าไทย กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและล่ิ่งแวดล่อม กิจกรรมท้ค้นค้ึกษา กิจกรรมน้ันทนาการ และกิจกรรมล่่งเล่ริมวิชาต่าง ๆ ในล่ักลุ่ตกร (กรมล่่ามัญค้ึกษา 2524 : 11) กิจกรรมต่าง ๆ มีความล่ัมพันธ์กัน ลุตประล่่งค้ที่ล่้าค้ือค้ือ การล่่งเล่ริมวิชาการ ต่ังน้ันผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ต่้องเน้นหรือยึดล่ักลุตประล่่งค้ใหญ่ไว้ และกิจกรรมท้ง 10 ประเภท ล่่ามารถแยกเป็นขุ่มนุ่มย่อยได้ ซึ่งขุ่มนุ่มย่อย ๆ เหล่าน้ัน ก็จะมีควมล่ัมพันธ์กัน (กรมล่่ามัญค้ึกษา 2522 : 94) นอกจากน้ีโรงเรียนอาจจัดกิจกรรมล่ริมล่ักลุ่ตกรภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อล่่งเล่ริมควมล่่นใจของนักเรียน ตามแนวค้ิดของ Good (1959 : 2) และ Frederick (1959 : 6) ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนรวมน้กันจัด และต่าเนินการโดยนักเรียน แต่จะต่้องอยู่ภายใต้การแนะนำและควบคุมของโรงเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนไม่มีค้ะแนนหรือหน่วยกิต ที่จะช่วยเล่ื่อนขึ้น หรือล่้าเร่็จการศึกษาได้

19. จำนวนหนังสือในห้องล่มุด หนังสือในห้องล่มุดเป็นแหล่งควมรู้ล่้าหรับให้นักเรียนได้ค้้นคว้า ต่ังน้ันหนังสือในห้องล่มุดควรมีหนังสือแบบเร่ียน วารล่่าร ล่่ารค้ดี บ้ันเก้ิงค้ดี เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และเหมาะล่ัมกับวัย (กระทรวงค้ึกษาธิการ กรมล่่ามัญค้ึกษา 2519 : 13) และ Cardener (1954 : 66) เล่่นอแนะนำว่า หนังสือในห้องล่มุดอย่่างน้้อยที่ลุ่ดควรมี 3 - 5 เล่มต่อนักเรียน 1 คน

20. การประชุมนักเรียนและห้องประขุ่ม

การประชุมนักเรียนต่ือเป็นกิจกรรมอย่่างหนึ่งของโรงเรียน ในล่ักเกลค้์การ ใช้ล่ักลุ่ตกรมัธยมค้ึกษาตอนต้น พุทธค้์กราช 2521 ของกระทรวงค้ึกษาธิการ ได้ระบุต่ึงการอบรมนักเรียนว่า ในตอนเข้าเมื่อกท้พิธีคารพวงข่าติเล่ริลแล้ว ให้มีคารอบรมนักเรียนให้ยึดมั่นในล่ถาบันข่าติ คำล่ณา และพระมหากษัตริย์ ตลอดจนระเป่ยบริณย์ของนักเรียนเป็นประจ่าทุกวัน โรงเรียนต่้องจัดให้มีการประชุมอบรม ล่วตมนต้ ไท่วพระตามโอกาสอันล่่มควรมและเหมาะล่ัมกับท้องถ่ิน อย่่างน้้อยล่ิปต่าห้ละคร้่งข่วโมง (พห้ลั ห้มนาคินทร 2524 : 132)

การประชุมนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการประชุมใหญ่ทั้งโรงเรียนหรือประชุม
 ทุกระดับ การปฐมนิเทศหรือปัจฉนิเทศ ถือเป็นกิจกรรมนักเรียน บอกลีงต่าง ๆ ที่นักเรียน
 ควรรู้ ซึ่งการประชุมไม่ได้หมายความว่าความถึงการส่งผ่านเพียงอย่างเดียว อาจจะมีกิจกรรมอย่างอื่น
 ก็ได้ เช่น ฟังดนตรี ปรากฏา ชุมภาพยนต์หรือละคร (พาลี หน้าคติศัพท์ 2524 : 188)
 ปริญญา อังคูลิงห์ (2521 : 12) ได้ให้ความหมายและสรุปว่า ห้องประชุมหมายถึงอาคาร
 และบริเวณภายในสถานศึกษา ที่ใช้ในการประชุม ชุมหมู่ บรรยาย และประกอบกิจกรรม
 ต่าง ๆ สามารถจุนักเรียนได้ร้อยละ 30 ของนักเรียนทั้งโรงเรียน ส่วน เอื้อ บุชปะเกษ
 หงส์กุล (2496 : 45) ได้เสนอเกณฑ์ไว้ว่า ห้องประชุมสามารถบรรจุนักเรียนได้โดยคิดเฉลี่ย
 พื้นที่ 3 - 4 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน มีเพดานสูง หน้าต่างมากพอประมาณ และประตู
 ควรกว้าง เพื่อรับและถ่ายเทอากาศได้สะดวก

21. วุฒิของครู องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ทราบถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา
 ประการหนึ่ง คือ คุณภาพของครู ครูจะทำการสอนได้ผลหรือไม่ประการหนึ่ง ขึ้นกับวุฒิของครู
 (ธีรารัง บัวศรี 2508 : 16) ดังนั้นการพิจารณาวุฒิของครูจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทราบว่า
 คุณภาพของการจัดการศึกษาดีหรือไม่ จึงมีหน่วยงานต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน
 มัธยมศึกษา เช่น กรมสามัญศึกษา กำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ว่า ครูควรมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป
 มากกว่าร้อยละ 75 ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานครู
 ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 และครูผู้สอน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ส่วนสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนครูวุฒิปริญญาตรี ต่อครูที่มีวุฒิ
 ต่ำกว่าปริญญาตรีเท่ากับ 1 ต่อ 1 (กาญจนา ชูครูวงศ์ และบุญรอด บุญศรีสมฤทธิ์ 2525 -
 2526 : 5)

22. วิชาเอก - โท ของครู ครูควรจะได้ปฏิบัติหน้าที่หรือทำการสอนให้ตรงกับ
 วิชาที่เรียนมา เพราะการปฏิบัติหน้าที่ที่ตรงกับความรู้ที่มี หรือตรงกับเรื่องที่รู้ เรื่องที่ได้รับ
 การอบรม รู้เรียนมา ย่อมดีกว่าการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่ไม่เคยรู้ ไม่เคยเรียนมา อาจมี
 ครูบางคนที่มีความสามารถในเรื่องที่ไม่เคยเรียนมาซึ่งตรงกับวิชาเอก - โท ก็ควรจะส่งเสริม
 ครูเหล่านั้นโดยการให้ไปอบรม หรือไปศึกษาเพิ่มเติม เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

23. จำนวนครู

การจัดอัตราค่าจ้างครูให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้า และการประสพผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน เป็นสิ่งที่จะรักษาคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีตามสมควร เกณฑ์มาตรฐานสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กำหนดอัตราส่วนนักเรียนต่อครู เท่ากับ 17 ต่อ 1 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเท่ากับ 15 ต่อ 1 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ลัมบุรณี ทองพलय 2525 : 61)

24. อัตราส่วนนักเรียนต่อครู

ถ้าจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในความดูแลของครูมีจำนวนมากเกินไป ครูจะดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ดังนั้นอัตราส่วนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสม จะมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาจึงหาเกณฑ์มาตรฐาน สำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เกณฑ์มาตรฐาน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กำหนดอัตราส่วนนักเรียนต่อครู เท่ากับ 17 ต่อ 1 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเท่ากับ 15 ต่อ 1 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ลัมบุรณี ทองพलय 2525 : 61)

25. อัตราส่วนนักเรียนต่อห้อง

ถ้าจำนวนนักเรียนมีจำนวนพอเหมาะ กับขนาดของห้องเรียน จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ จึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องไว้ดังนี้ คือ กรมสามัญศึกษากำหนดอัตราส่วนนักเรียนต่อห้อง เท่ากับ 40 - 45 ต่อ 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเท่ากับ 40 ต่อ 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนดอัตราส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อห้อง เท่ากับ 40 - 54 ต่อ 1 และอัตราส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อห้อง เท่ากับ 40 - 60 ต่อ 1 (กาญจนา ชูศรีวงศ์ และบุญรอด บุญศรีสัมฤทธิ์ 2525 - 2526 : 4) ส่วน Edmonson and Others (1957 : 128) ได้กล่าวว่า "ห้องเรียนปกติควรมีขนาดใหญ่จุนักเรียนได้ 30 ถึง 40 คน แต่อาจมีบางห้องจุได้ 40 ถึง 50 คน ขนาดของห้องนี้เปลี่ยนแปลงได้ตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 300 คน ห้องเรียนอาจมีขนาดเล็กลง"

26. จำนวนนักรักษาโรค เป็นกลุ่มบุคคลหรือกำลังคนที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือในสถานศึกษา เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและทรัพย์สินของโรงเรียน รักษาความสะอาดภายในโรงเรียน ตลอดทั้งเป็นผู้ที่ทำงานให้กับโรงเรียนโดยสอดคล้องกับครู และนโยบายของโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ให้ใช้ตามหน้าที่อย่างเพียงพอ และจัดที่พักให้ตามความเหมาะสมสมควรจะอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ได้สมบูรณ์

จากบทความหรือข้อคิดที่เกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่บ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ลู่ไปได้ว่ามีบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทำการศึกษา พร้อมกับได้เสนอแนะ และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของตัวแปรบางตัวเพื่อที่จะให้โรงเรียน หรือสถานศึกษาได้นำไปประกอบการปฏิบัติที่เหมือนกัน เพื่อให้ผลของการศึกษา ประสพกับความสำเร็จที่ดี เช่น ขนาดของบริเวณโรงเรียน จำนวนห้องเรียน จำนวนครูประจำการ วัสดุของครู พื้นที่ห้องแนะแนว ห้องสมุด จำนวนหนังสือในห้องสมุด ห้องพลศึกษา รายได้ของโรงเรียน และอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น หากโรงเรียนได้ปฏิบัติ หรือโรงเรียนมีตัวแปรต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้ว เป็นไปตามข้อเสนอนี้ หรือเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดแล้ว โรงเรียนก็จะเป็นโรงเรียนที่สมบูรณ์ สามารถจะให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นผลต่อการพัฒนาประเทศที่จะเจริญยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 รายงานวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทางการประถมศึกษา

คณะวิทยาริศึกษาศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยการนำของคำลัดราจารย์ หม่อมหลวงต๋อย ชุ่มสาย (2504 : 1 - 103) ได้ทำการสำรวจหาสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2504 เพื่อประมวลข้อมูลทางการศึกษาไว้ใช้ประโยชน์ในทางการจัดการ และการบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาค และวางแผนแบบเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา และการสร้างข้อทดสอบ พร้อมกันนั้นก็จัดทำพจนานุกรมอำเภอต่าง ๆ ตามสถานภาพเชิงการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในภูมิภาค ในการศึกษานี้ ศึกษาเกี่ยวกับครู สภาพของโรงเรียน สภาพะบางประการของนักเรียน โดยประมวลเข้าด้วยกันเป็นสิ่งบ่งชี้ระดับความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา

คณะผู้วิจัยได้สำรวจเฉพาะในด้านประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ จำกัดเพียงภาวะของครู โรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนโรงเรียน 82,902 โรงเรียน จาก 476 อำเภอทั่วประเทศ ยกเว้นโรงเรียนในอำเภอขึ้นในของจังหวัดพระนครและธนบุรี ได้จัดแบบสำรวจเป็นแบบกระจุกตาม ส่งไปให้ศึกษาริการอำเภอต่าง ๆ เป็นผู้ตอบแล้วส่งคืนมาทำการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้กำหนดตัวพิจารณาลักษณะภาพเชิงการศึกษา ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความก้าวหน้า หรือความเจริญของอำเภอในเชิงการศึกษา ตัวพิจารณากำหนดเหล่านี้มีหน่วยต่าง ๆ กัน มีคุณภาพในเชิงบวกกันได้ และเปรียบเทียบกันได้ระหว่างอำเภอต่ออำเภอ ซึ่งเอาจำนวนนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในแต่ละอำเภอไปหารจำนวนของตัวพิจารณากำหนดแต่ละตัว ดังนั้นเลขจำนวนของตัวพิจารณากำหนดแต่ละตัวจึงมีลักษณะเป็นอัตราส่วนระหว่างจำนวนหน่วยของตัวพิจารณากำหนดกับจำนวนนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในอำเภอ ซึ่งอัตราส่วนนี้เป็นดัชนี ซึ่งจะใช้เป็นมาตรฐานวัดระดับแห่งลักษณะภาพทางการศึกษาของอำเภอต่อไป ดัชนีที่กล่าวนี้เรียกว่าดัชนีเชิงเดี่ยว นำดัชนีเชิงเดี่ยวรวมกันให้เป็นดัชนีประกอบแต่ง (Composite index) ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ลักษณะภาพทางการศึกษาของอำเภอ

เนื่องจากดัชนีเชิงเดี่ยวบ่งชี้ความเจริญทางการศึกษานั้น บางตัวชี้ได้ดี บางตัวชี้ไม่ค่อยดีนัก จึงควรเพิ่มค่าให้แก่ตัวที่บ่งชี้ได้ดีกว่า ซึ่งการเพิ่มค่านี้ คือ การถ่วงน้ำหนักในการพิจารณาน้ำหนักนั้น แรกเริ่มจะต้องพิจารณาว่าตัวพิจารณากำหนดตัวใดควรมีน้ำหนักเท่าใดในการบ่งชี้ อาจจะทำโดยขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา หรืออาจพิจารณาจากปริมาณของสัมพัทธ์ระดับตัวประกอบ (factor) แห่งความเจริญทางการศึกษากับตัวพิจารณากำหนดเหล่านั้น คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีหลัง คือ การหาน้ำหนักตัวแปรด้วยวิธีเซินทรอย (Centroid method) ทั้งนี้ เพราะค่าน้ำหนักที่ได้มีความเป็นปรนัยมากกว่าวิธีแรก

ตัวประกอบแห่งความเจริญทางการศึกษา ซึ่งวิเคราะห์ออกมาได้โดยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor analysis) โดยการนำตัวพิจารณากำหนดต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่ตัวแปร มาคำนวณหาค่าของสัมพัทธ์ระหว่างตัวประกอบ (inter correlations) แล้วนำค่าสัมพัทธ์เหล่านี้เข้าเป็นตารางเมตริก ตามวิธี เซินทรอย ของเรอร์สัน เพื่อคำนวณหาน้ำหนักตัวประกอบ (Factor loading) ของตัวพิจารณากำหนดที่มีอยู่กับตัว

ประกอบตัวที่หนึ่ง น้ำหนักตัวประกอบของตัวพิจารณากำหนดแต่ละตัวที่มีอยู่กับตัวประกอบตัวที่หนึ่ง ย่อมหมายถึง ปริมาณแห่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวพิจารณากำหนดแต่ละตัวกับตัวประกอบตัวที่หนึ่ง (ซึ่งสำคัญที่สุด) นั่นคือน้ำหนัก (weight) แห่งการบ่งชี้ความเจริญทางการศึกษาของอำเภอได้ เมื่อได้น้ำหนักของตัวพิจารณาแต่ละตัวแล้ว ซึ่งเท่ากับ .430, .448, .168, .432, .542, .63, .499, .345, .286, .313 และ .363 ตามลำดับ นำน้ำหนักเหล่านี้ไปถ่วงน้ำหนักให้กับดัชนีเชิงเดียว ตามคู่ของมันเอง

เนื่องจากดัชนีเชิงเดียว อาจมีค่าไม่เหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติเชิงสถิติได้ เพราะบางตัวมีทศนิยมหนึ่งตำแหน่ง บางตัวมีทศนิยมสาม - สี่ตำแหน่ง จึงแปลงค่าดัชนีแต่ละตัวให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Standard score) เสียก่อน แล้วจึงเอาไปถ่วงน้ำหนักทีหลัง แล้วนำมารวมกันให้เป็นดัชนีประกอบถ่วงน้ำหนัก (Weighted composite index) เพื่อบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาของแต่ละอำเภอ

เมื่อได้ค่าดัชนีประกอบถ่วงน้ำหนัก ซึ่งอาจมีค่าทั้งบวกและลบ นำเอาค่าดัชนีประกอบถ่วงน้ำหนักมาเรียงลำดับจากค่าเล็กที่สุดไปถึงค่าใหญ่ที่สุด ซึ่งทำให้เกิดเป็นมาตราส่วนชนิดหนึ่งขึ้น เพื่อให้เป็นมาตราส่วนที่ดี คือ ต้องมีจุดศูนย์สัมบูรณ์ และต้องไม่มีค่าลบ จึงต้องมีการแปลงมาตราส่วนที่ได้นี้ ให้มีจุดศูนย์สัมบูรณ์ โดยใช้สูตร $I' = a + b (W.C.I.)$ ซึ่งได้ค่า $I' = 100 + 6.4245 (W.C.I.)$ สำหรับคำนวณหาดัชนีประกอบถ่วงน้ำหนักมาตรฐาน ซึ่งมีนัยตั้งแต่ 0 ถึง 200 ที่จะบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของอำเภอต่าง ๆ

ผลจากการวิจัยพบว่า อำเภอที่มีสถานภาพการศึกษาดี เป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี อำเภอบางคณเฑาะว์ จังหวัดสมุทรสงคราม และอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี ส่วนอันดับที่ 10 ได้แก่ อำเภอระแงะ อำเภอเรือเลาะ จังหวัดนราธิวาส อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม และอำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการจัดอันดับอำเภอตามสภาพทางการประถมศึกษา ส่วนการจัดอันดับจังหวัดนั้น คิดตัวเลขดัชนี (I') บ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัด พบว่าอันดับ 1 ($I' = 161$ และสูงกว่า) และอันดับ 2 ($I' = 151 - 160$) ไม่มีจังหวัดใดเลย มีตั้งแต่อันดับ 3 ($I' = 141 - 150$) คือ มี 3 จังหวัดได้แก่ จันทบุรี ระนอง

กลุ่มทรงกลม และอันดับสุดท้าย ($I' = 81 - 90$) ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จากข้อค้นพบนี้ ช่วยให้ได้ทราบว่าอำเภอใดมีความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาสูงกว่าอำเภอใด เพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาการศึกษาของอำเภอ นั้น และเพื่อให้เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาในส่วนกลางได้ทราบถึงความบกพร่องในเรื่องใดมากน้อยเพียงใดจะได้หาทางแก้ไขต่อไป

ในปีพุทธศักราช 2521 วิวัฒน์ ปานชุ่มมิตร (2521 : 60 - 65) ได้สำรวจสถานภาพทางการประถมศึกษาในเขตรังสิตใต้ จังหวัดปทุมธานี โดยทำการสำรวจโรงเรียน 51 โรงเรียน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 7 โดยวิธีการสัมภาษณ์ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครู และใช้แบบสำรวจโรงเรียนที่สร้างขึ้นเอง พร้อมกับใช้เทคนิคในการสังเกตสภาพลักษณะทั่วไปของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าดัชนีเชิงเดียว แล้วคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของดัชนีเชิงเดียวด้วยวิธีเพียร์สัน โปรตัก โมเมนต์ คำนวณหาค่าน้ำหนักของดัชนีเชิงเดียวแต่ละตัวด้วยวิธีเซินทรอย (Centroid method) เพื่อนำไปประกอบเป็นดัชนีประกอบแต่งถ่วงน้ำหนัก และเปลี่ยนเป็นค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษา มีค่าระหว่าง 66.557 - 150.036
2. โรงเรียนวัดกลางคลองสี่ อำเภอลำลูกกา มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาต่ำสุด และโรงเรียนวัดเขียนเขต อำเภอธัญบุรี มีค่าต่ำสุด
3. โรงเรียนในเขตรังสิตใต้ ร้อยละ 25.57, 43.14 และ 33.29 มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการประถมศึกษาต่ำกว่า 80 อยู่ระหว่าง 80 ถึง 100 และสูงกว่า 100 ตามลำดับ

ในปีพุทธศักราช 2524 ประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์ (2524 : 71 - 73) ได้สำรวจสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ จำนวน 36 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา 32 โรงเรียน และมัธยมศึกษา 4 โรงเรียน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของโรงเรียน โดยวิธีการสำรวจโรงเรียน โดยตัดแปลงจากแบบสำรวจของ วิวัฒน์ ปานชุ่มมิตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา

ของโรงเรียนประถมศึกษาของแต่ละโรงเรียนรวมทั้งทำการวิเคราะห์บรรยายหาสถานภาพทางการมัธยมศึกษา และเปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษามีค่าระหว่าง 59.93 - 216.44
2. โรงเรียนบ้านล้มโอง อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาต่ำสุด และโรงเรียนหนองบัวดอนต้อน กิ่งอำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าต่ำสุด
3. โรงเรียนประถมศึกษาในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ ร้อยละ 28.12, 31.25 และ 40.63 มีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาต่ำกว่า 80 อยู่ระหว่าง 80 - 100 และสูงกว่า 100 ตามลำดับ
4. โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตทุ่งกุลาร้องไห้มีสถานภาพต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

งานวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในปีพุทธศักราช 2513 นิตย ์ หมวดคัพพ (2514 : 181) ได้ทำการศึกษาลักษณะภาพการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่และกำลังครูโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 4 (ระนอง ตรัง กระบี่ พังงาและภูเก็ต) โดยใช้แบบสอบถามกับครูใหญ่และครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา 16 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากอยู่ใกล้ชุมชน แต่ห่างไกลแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม บริเวณส่วนใหญ่น้อยกว่า 25 ไร่ อาคารเรียน อาคารประกอบเป็นอาคารไม้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป มีสภาพทรุดโทรม โรงเรียนส่วนมากขาดห้องเฉพาะวิชา อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และลิ่วม เกี่ยวกับการใช้อาคารเรียน ห้องเรียนสามารถดัดแปลงใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้พอสมควร ห้องเรียนใช้ประโยชน์ได้วันละ 5 - 6 ชั่วโมง ห้องเฉพาะวิชาใช้ประมาณวันละ 3 - 4 ชั่วโมง โรงฝึกงานใช้

ประมาณวันละ 1 - 2 ชั่วโมง หอประชุมและโรงอาหารใช้ประมาณวันละ 3 - 4 ชั่วโมง ห้องสมุดใช้ประมาณวันละ 1 - 2 ชั่วโมง ทางด้านครุฑย้ายและครุฑึงมีจำนวนใกล้เคียงกัน ครุฑึงใหญ่มีจุดต่ำกว่าปริญญาตรี อายุไม่เกิน 40 ปี อายุราชการมากกว่า 6 ปี เงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาท อัตราเฉลี่ยของนักเรียนต่อครุฑึงค่า 25 ต่อ 1 จำนวนชั่วโมงสอนของครูต่อสัปดาห์เฉลี่ย 21 - 25 ชั่วโมง

ในปีพุทธศักราช 2513 ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2514 : 202) ได้ทำการศึกษา สถานภาพการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 3 (ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา) โดยใช้แบบสอบถามกับครูใหญ่หรือครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา 26 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ตั้งไกลแหล่งชุมชน แต่ห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมของศีลธรรม การคมนาคมสะดวก โรงเรียนส่วนมากมีสนามกีฬาแต่ใช้ไม่ได้ตลอดปี น้ำดื่มใช้น้ำประปาและน้ำฝน น้ำใช้นั้นใช้น้ำบาดาลกับน้ำประปา พื้นที่บริเวณโรงเรียนส่วนมากแคบคือน้อยกว่า 25 ไร่ อาคารเรียนส่วนมากเป็นอาคารถาวรอายุมากกว่า 6 ปี มีบางส่วนอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมไม่เหมาะที่จะใช้ อาคารประกอบส่วนมากเป็นอาคารถาวร เช่น อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม อายุไม่เกิน 5 ปี และอาคารโรงอาหารรวมกับหอประชุม อายุเกิน 15 ปี สภาพของอาคารเรียนร้อยละ สี่ส่วนห้าเป็นลั่วมซีม อยู่นอกอาคาร การใช้ห้องเรียนวันละ 5 - 6 ชั่วโมง และใช้ที่เรียนถึง 136% ห้องเฉพาะวิชาใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมง อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ ใช้วันละ 3 - 6 ชั่วโมง โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารและหอประชุมรวมกัน ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง ห้องสมุดสามารถใช้ได้คราวละ 25 - 30 คน ใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมง ทางด้านครุฑึง ส่วนมากเป็นลัตรี มีจุดต่ำกว่าปริญญาตรี อายุไม่เกิน 40 ปี อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป มีเงินเดือนไม่เกิน 1,300 บาท อัตราส่วนนักเรียนต่อครู เป็น 22 ต่อ 1 สอนสัปดาห์ละ 16 คาบขึ้นไป

ในปีพุทธศักราช 2514 พวงทอง ไสยวรรณ (2524 : 65 - 66) ได้สำรวจเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎี 6 ประการ คือ ถ้าโรงเรียนใดมี 1) โปรแกรมการศึกษา 2) โปรแกรมการศึกษิตกรรม 3) การห้องสมุด 4) การแนะแนวในโรงเรียน 5) อาคารสถานที่ 6) การบริหารดี แล้วโรงเรียนนั้นจะเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพดี ในทางกลับกันก็จะเป็นจริง

เกณฑ์ประเมินผลที่สร้างมีลักษณะเป็นแบบรายการสำรวจเริ่มต้นด้วยข้อความสั้น ๆ 152 ข้อ แล้วดำเนินการแบบทดสอบโดยดำเนินการดังนี้ 1) หาความแม่นยำตรง 2) ตรวจสอบความเชื่อถือได้ภายในและภายนอก 3) หาอำนาจจำแนก 4) หาระดับเฉลี่ยปานกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย เกณฑ์ที่สร้างขึ้นนี้เหลือข้อกระทง 90 ข้อ และพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ 42.26 - 59.00 แต้ม

ปีการศึกษา 2521 กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2522 : 21) ทำการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2521 จำนวน 1,261 โรงเรียน ผลการวิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง โดยเฉลี่ยแล้วมีคุณภาพที่อยู่ในระดับเหนือเกณฑ์ปานกลางมากโดยเฉพาะด้านการเงิน กลไกบริหารโรงเรียน บุคลากร และอุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีคุณภาพใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านการเงิน งานวิชาการ นักเรียน กลไกการบริหารโรงเรียน และงานบริการของโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ในด้านอุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ การเงิน งานวิชาการ กลไกการบริหารโรงเรียนและงานบริการของโรงเรียน แต่ด้านคุณภาพต่ำกว่าคุณภาพที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กต่ำกว่ามาก

ในปีพุทธศักราช 2521 คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาแห่งชาติ (กรมสามัญศึกษา 2521 : 52 - 56) ได้ทำการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ความเป็นมาของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิวัฒนาการของหลักสูตร การกระจายและโอกาสของการศึกษาระดับนี้ ระหว่างภาคการศึกษาจังหวัด อำเภอและตำบล ซึ่งได้ข้อค้นพบพอสรุปได้ดังนี้

1. รัฐบาลยังขาดนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่แน่ชัด เช่น อัตราส่วนของนักเรียน ป.6 ที่ศึกษาต่อ ม.1 หรืออัตราส่วนของนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนหรือประชากรทั้งหมด นอกจากนี้นโยบายในเรื่องขนาดและที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษายังไม่ได้กำหนดให้แน่ชัด

2. การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล ขาดการวางแผนเนื่องจากโรงเรียนจัดตั้งขึ้นเพราะความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและความกดดันทางการเมือง

3. จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลลดลงอย่างรวดเร็ว คือจากเฉลี่ยโรงละ 89 คน ในปีการศึกษา 2518 เหลือเพียง 58 คน ในปีการศึกษา 2520

4. จากการวิเคราะห์การกระจายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาระหว่างภาคศึกษาจังหวัด อ่างทองและตำบล โดยใช้อัตราส่วนของนักเรียนต่อประชากรเป็นตัวชี้ ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันมากระหว่าง จังหวัด อ่างทอง และตำบล

5. ข้อมูลในเรื่ององค์ประกอบด้านการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้ครู และงบดำเนินการ พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับจังหวัด อ่างทอง และตำบล

ในปีพุทธศักราช 2525 ลัมบุรณี ทองพลาย (2526 : 195 - 236) ได้ทำการศึกษาลักษณะภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา จำนวน 58 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสำรวจโรงเรียน โดยตัดแปลงจากแบบสำรวจของ วิพัฒนาพานิชมิตร และประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาดัชนีบ่งชี้ลักษณะภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน เปรียบเทียบตัวแปรบางตัวกับเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และของสถาบันวิจัยอาคารเรียนแห่งเอเชีย พร้อมทั้งศึกษาตัวแปรทางด้านคุณภาพและวิชาเอก - โทของครู ชุมชนหรือชมรมของนักเรียน อุปกรณ์การสอน และวิชาเลือกทางด้านอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยปรากฏดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับ ม.1 - ม.3 จำนวน 37 โรงเรียน ปรากฏว่า

1. ดัชนีบ่งชี้ลักษณะภาพทางการศึกษามีค่าระหว่าง 42.90 - 218.22 สูงสุดคือ โรงเรียนผานิตวิทยา จังหวัดฉะเชิงเทรา ต่ำสุดคือ โรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง ซึ่งโรงเรียนเล็กส่วนมากมีดัชนีบ่งชี้ลักษณะภาพทางการศึกษาลွ่งกว่าโรงเรียนใหญ่

2. โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีห้องเฉพาะวิชา เช่น ห้องพลศึกษา โรงฝึกงานวิชา

วิชาเกษตรกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ อุตสาหกรรมศิลป์ ห้องศิลปศึกษา โรงอาหารและห้อง
แนะแนว ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โรงเรียนส่วนใหญ่มีครูเพียงพอกับจำนวน
นักเรียน โดยเฉลี่ยอัตราส่วนของครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1 : 14 โรงเรียนใหญ่มีชุมนุม
หรือชมรมทางด้านวิชาสามัญ และมีวิชาเลือกทางด้านอาชีพเกษตรกรรมศิลป์

โรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับ ม.1 - ม.6 จำนวน 21 โรงเรียน ปรากฏว่า

1. ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษามีค่าระหว่าง 69.61 - 152.20 สูงสุดคือ
โรงเรียนบางปะกง "บวรวิทยายน" ต่ำสุดคือ โรงเรียนพนมสภารคาม "พนมอดุลวิทยา"
จังหวัดฉะเชิงเทราทั้งสองโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเล็กส่วนมากมีดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการ
ศึกษาสูงกว่าโรงเรียนใหญ่

2. โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีห้องเฉพาะวิชาบางวิชา เช่น โรงฝึกงานวิชา
เกษตรกรรมศิลป์ และห้องศิลปศึกษา ล้วนของนักเรียนและหนังสือในห้องสมุด ส่วนใหญ่
ยังมีไม่พอ ครูส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โรงเรียนส่วนมากมีครูจำนวนน้อยเมื่อ
เทียบกับจำนวนนักเรียน โดยเฉลี่ยอัตราส่วนครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1 : 17 โรงเรียน
ส่วนมากมีชุมนุมหรือชมรมทางด้านวิชาสามัญ และวิชาเลือกทางด้านอาชีพเกษตรกรรมศิลป์

ในปีพุทธศักราช 2526 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2527 :

1 - 12) ได้ปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานและคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา
ใหม่ ระหว่างวันที่ 18 - 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2526 เพื่อให้เกณฑ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการ
บริหารงานภายในโรงเรียนในปัจจุบันตามแนวนโยบายของการพัฒนาประเทศ ซึ่งเกณฑ์มาตรฐาน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาดังกล่าวเป็นเกณฑ์ที่ประกอบด้วยลักษณะใหญ่ ๆ 6 หมวดคือ
1) โรงเรียนกับชุมชน 2) สภาพของโรงเรียนและการบริหารทั่วไป 3) งานธุรการ
4) งานวิชาการ 5) งานปกครองนักเรียน และ 6) งานบริการวัสดุประสงค์หรือจุด
มุ่งหมายของการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ก็คือ 1) เพื่อเป็นเครื่องมือ
อำนวยความสะดวกในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ให้ตรงตาม
วัตถุประสงค์ด้วยความเข้าใจตรงกันทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยทำให้โรงเรียนค้นพบปัญหาต่าง ๆ ในการ
จัดการศึกษาที่โรงเรียนประสบอยู่ จะทำให้สามารถแก้ปัญหาตรงจุดและเป็นพื้นฐานในการปรับ
มาตรฐานโรงเรียนให้ดีขึ้น ขณะเดียวกันกรมสามัญศึกษาก็จะได้ทราบอุปสรรคและสภาพที่แท้
จริงของโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุน อันจะเป็นเครื่องชี้แนวทางการพัฒนา -

โรงเรียนให้ได้คุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป 2) เพื่อความสะดวกในทางปฏิบัติ ได้วางแนวพิจารณาไว้สำหรับแต่ละข้อกระทงที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน 3) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปสู่จุดหมายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายในการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า มีหน่วยงานต่าง ๆ หรือมีบุคคลได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เช่น หม่อมหลวงต้อย ชุ่มสาย และคณะ ได้สำรวจสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ วิวัฒน์ ปานชุ่มมิตร ได้สำรวจสถานภาพทางการศึกษาประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตรังสิตใต้ จังหวัดปทุมธานี ประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์ ได้สำรวจสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ สัมบูรณ์ ทองพลาย ได้สำรวจสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก นอกจากนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับด้านสถานภาพการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 3 และ 4 การสร้างเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย ประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ เพื่อนำผลไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น และหัดเทียมกัน ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ความเป็นมาของการจัดการศึกษา วิวัฒนาการของหลักสูตร การกระจายและโอกาสของการศึกษานี้ ระหว่างภาคการศึกษาจังหวัด อำเภอ และตำบล นอกจากนี้มีการปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์มาตรฐานและคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้เกณฑ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารงานภายในโรงเรียนในปัจจุบัน ตามแนวนโยบายของการพัฒนาประเทศ แต่ยังไม่มีการศึกษาหรือสำรวจสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลกำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของความเจริญแห่งใหม่ โดยเฉพาะใน 2 จังหวัด คือ สุราษฎร์ธานี และภูเก็ต ตามแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยดังกล่าว เพื่อที่จะได้ข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ในการปรับปรุงหรือแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ให้หมดไป และเพื่อจะได้สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบนต่อไป